

Accountantsverslag 2021

Gemeente Waterland

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Aan de raad van gemeente Waterland
Postbus 1000
1140 BA Monnickendam

7 juli 2022

Referentie: A00870/002/EK/RS/hv

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u het accountantsverslag met betrekking tot onze controle van de jaarrekening van gemeente Waterland voor het boekjaar dat is geëindigd op 31 december 2021.

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met onze overeenkomst d.d. 3 mei 2021, onze opdrachtbevestiging d.d. 22 juli 2021 en ons controleplan 2021 d.d. 22 november 2021.

Wij realiseren ons dat de toonzetting van het accountantsverslag kritisch kan overkomen. Dit is inherent aan de aard van de rapportage, waarbij wij vooral ingaan op het verbeterpotentieel binnen de gemeente. Wij willen wij graag onze complimenten en waardering overbrengen aan de ambtelijke organisatie. Wij hebben een hele constructieve en fijne samenwerking ervaren, waarbij aan beide zijden ruimte was om onze argumenten te delen en af te wegen.

De komende jaren gaan wij graag samen met u, het college en de organisatie de uitdaging aan om het afsluitproces verder te optimaliseren, de Verbijzonderde Interne Controle (hierna: VIC) nog meer in stelling brengen in verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, meer innovatie te introduceren binnen de werkzaamheden van de VIC, alsmede de leesbaarheid en informatiewaarde van de jaarrekening te verbeteren.

De controlebevindingen in deze rapportage zijn besproken met de ambtelijke organisatie, de portefeuillehouder Financiën en met de Auditcommissie.

Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Hoogachtend,
Q-Concepts Accountancy B.V.

Ondertekenaar1

Drs. E.E.T.M. Kalnenek RA

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Onze belangrijkste boodschappen (1/2)

1. Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring

Wij zijn voornemens om een goedkeurende [controleverklaring](#) af te geven bij de jaarrekening 2021 op het aspecten getrouwheid en een controleverklaring met beperking op het aspect rechtmatigheid.

2. Inzichtelijkheid en leesbaarheid van de jaarstukken is beperkt

De jaarstukken voldoen over het algemeen aan de bepalingen in het BBV. Dit laat onverlet dat er naar onze mening verbeteringen mogelijk zijn in de inzichtelijkheid en informatiewaarde van de [programmaverantwoording](#) en [paragrafen](#).

3. Het resultaat 2021 is fors beter dan verwacht

Het [resultaat](#) over 2021 na resultaatbestemming bedraagt € 3,8 miljoen. Dit is € 3,9 miljoen hoger dan in de primaire begroting en € 4,2 miljoen hoger dan verwacht werd in de bijgestelde begroting. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat een deel van de begrote activiteiten niet zijn uitgevoerd. Dit heeft een effect gehad van € 2,8 miljoen. Daarnaast zijn de onderhoudsvoorzieningen vrijgevallen ten gunste van het resultaat omdat deze niet voldeden aan de eisen van het BBV. Het effect hiervan is € 2,2 miljoen.

4. Er is een fors tekort ontstaan op de kosten voor de jeugdzorg

Binnen de uitvoering van de activiteiten in het 'nieuwe' sociaal domein is een significant [tekort](#) ontstaan van EUR 1,4 miljoen (20,2%) ten opzichte van de primaire begroting. Een belangrijk deel van dit tekort was reeds bij de tweede bestuursrapportage bekend. De totale zorguitgaven per inwoner zijn significant lager dan bij andere gemeenten.

5. Financiële positie als geheel vraagt aandacht

De [financiële positie](#) als geheel vraagt aandacht, in het bijzonder ten opzichte van andere gemeenten met uw omvang. De belangrijkste reden hiervan is de forse investering in het project Galgeriet. Dit heeft een nadelig effect of zowel de netto-schuldquote als de solvabiliteit. Na de verkoop van de gronden zal de financiële positie een ander beeld geven.

6. Uw VIC-functie is kwetsbaar

Voor onze controle gebruiken wij de [VIC-functie](#) als belangrijke informatiebron om kennis te verkrijgen van de gemeente en zo richting te geven aan onze controle. Wij hebben bij het college aandacht gevraagd voor de kwetsbaarheid van de huidige VIC-functie.

7. Duidelijke visie op interne beheersing binnen Waterland ontbreekt

De [interne beheersing](#) binnen de gemeente informeel is ingericht. Binnen de organisatie ontbreekt een duidelijke zichtbare visie op interne beheersing en de positie van de (verbijzonderde) interne controle daarin. Naar onze mening is een eenduidige visie op en inrichting van de processen en procedures een voorwaarde voor een interne beheersing die toereikend is om als kleinere organisatie in control te zijn.

8. Interne beheersing van project Galgeriet dient te worden verbeterd

Gezien de omvangrijke financiële risico's in het [project Galgeriet](#), hebben wij onze grote zorgen geuit over de interne beheersing van het project en de samenwerking binnen de projectgroep. Wij hebben begrepen dat inmiddels maatregelen ter verbetering zijn genomen. Naar onze mening ligt hier een cruciale controlerende rol voor uw raad.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Onze belangrijkste boodschappen (2/2)

9. Financiële kennis behoeft verbetering

De specifieke kennis van het [BBV](#) is niet breed in de organisatie aanwezig. Hierdoor hebben tijdens de controle een aantal correcties plaatsgevonden die naar onze mening voorkomen hadden kunnen worden.

10. Prestatielevering van zorg niet volledig vastgesteld

Voor een deel van de [zorg in natura](#) en voor het gehele bedrag aan pgb uitgaven is niet vastgesteld dat de zorg daadwerkelijk is geleverd. De totale waarde van de zorg in natura waarvoor dit geldt is € 213.000. Dit bedrag hebben wij in onze oordeelsvorming meegenomen als onzekerheid.

11. Onderhoudsvoorzieningen zijn vrijgevallen

De beheerplannen die ten grondslag liggen aan de onderhoudsvoorzieningen zijn niet in overeenstemming met het BBV. Derhalve zijn de [onderhoudsvoorzieningen](#) in 2021 volledig vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Het effect hiervan is € 2,2 miljoen. Overigens wordt het baggeren van de haven niet gezien als onderhoud.

12. Project Galgeriet is als grondexploitatie verantwoord

De presentatie van het project [Galgeriet](#) is in de jaarrekening gewijzigd naar bouwgronden in exploitatie om te voldoen aan het BBV. Dit houdt onder andere in dat tussentijds winst genomen op het project zodra de eerste gronden zijn geleverd aan marktpartijen. Gezien de complexiteit van het project raden wij u overigens aan om alsnog voor dit project een grondexploitatiecomplex te openen.

13. Wijze van besteding ontvangen subsidie vraagt scherpe aandacht

De gemeente heeft een bedrag aan subsidie ontvangen van € 6,4 miljoen. Omdat de voorwaarden die gekoppeld zijn aan deze subsidie zeer specifiek zijn en streng zijn, is de rechtmatigheid van de besteding cruciaal. Hierover heeft in 2022 persoonlijk overleg plaatsgevonden met het ministerie. Wij hebben begrepen dat inmiddels actie is ondernomen om een rechtmatige besteding te waarborgen. Overigens is het gehele bedrag van de ontvangen subsidie in de jaarrekening verantwoord als kortlopende schuld, omdat er nog geen uitgaven gedaan zijn die rechtstreeks verband houden met deze [subsidie](#).

14. Uw woningbouwprojecten zijn anders verantwoord

In de jaarrekening 2020 waren uw [woningbouwprojecten](#) allemaal verantwoord als onderhanden werk. Gezien de aard en karakter van deze projecten is dat niet volledig in overeenstemming met het BBV. Daarom heeft in de jaarrekening 2021 een correctie plaatsgevonden op de classificatie van deze projecten. Deze correctie heeft echter geen effect gehad op het resultaat.

15. Onrechtmatige aanbesteding leidt tot verklaring met beperking

In 2021 is één overeenkomst afgesloten door de organisatie in strijd met de Europese [aanbestedingswet](#). Het college heeft besloten om de totale waarde van deze overeenkomst, zijnde € 465.000 in de jaarrekening op te nemen. Wij hebben dit bedrag meegenomen in onze oordeelsvorming bij de jaarrekening.

16. Rechtmatigheidsverantwoording wederom uitgesteld

De [rechtmatigheidsverantwoording](#) is wederom met een jaar uitgesteld. Wij adviseren u om in 2022 proef te draaien zodat er nog voldoende tijd is om, waar nodig, aanpassingen en verbeteringen door te voeren.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

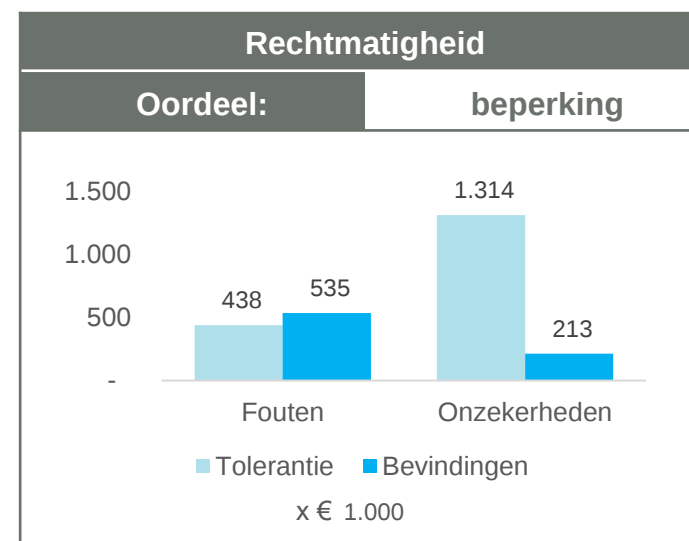
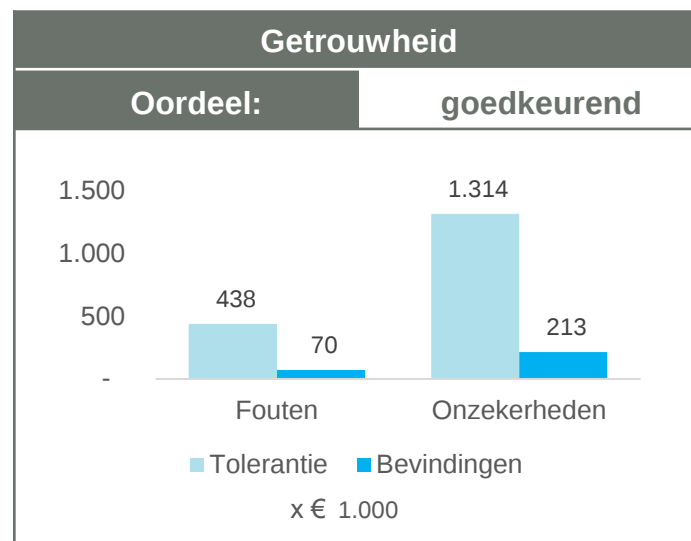
Ons oordeel bij uw jaarstukken 2021

Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2021 op het aspect getrouwheid en een controleverklaring met beperking op het aspect rechtmatigheid.

De belangrijkste reden van de beperking is het onrechtmatig verlengen van de samenwerkingsovereenkomst met het Sportfondsenbad.

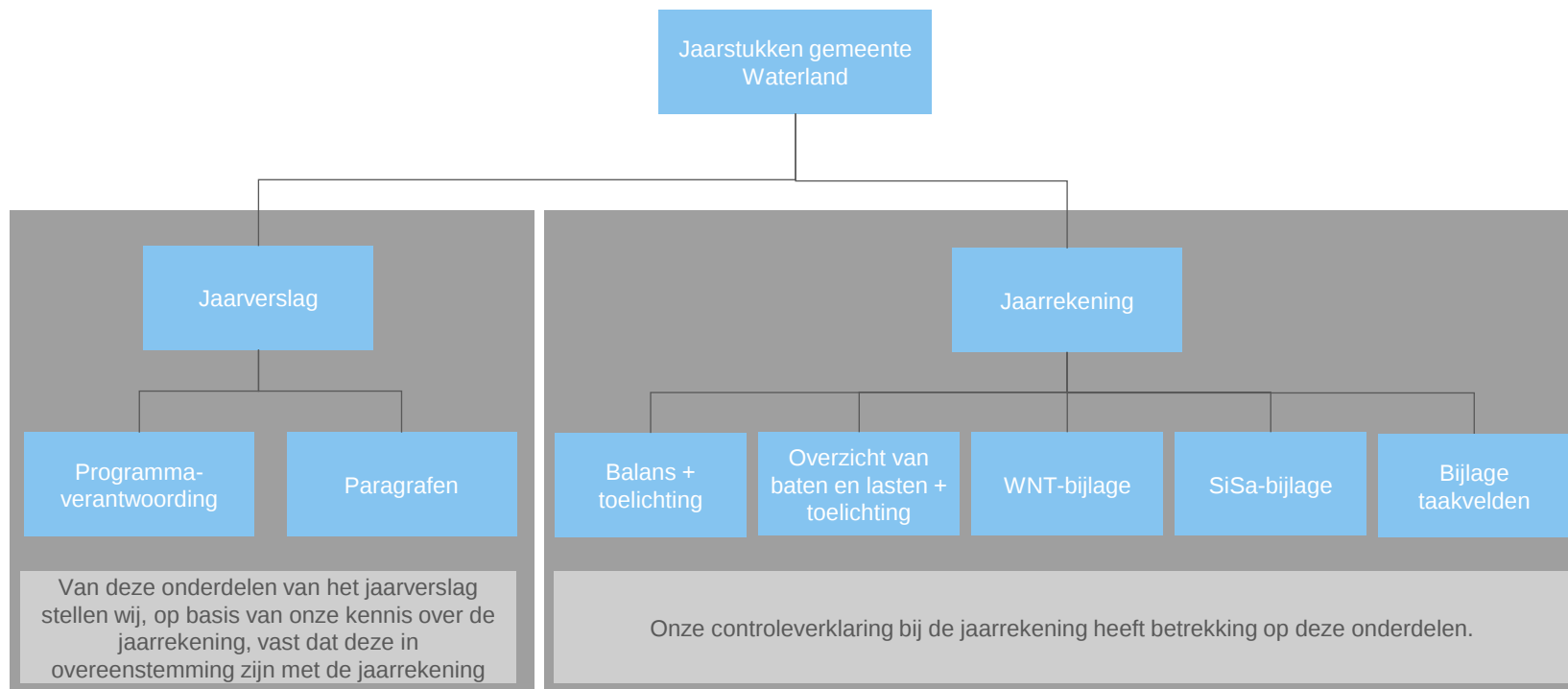
Een samenvatting van deze fouten en onzekerheden vindt u [hier](#).

De reikwijdte van onze controle is ongewijzigd ten opzichte van het auditplan 2021. Voor een nadere toelichting op de bevindingen, klik [hier](#).

Reikwijdte van onze controle

De reikwijdte van de controle is zo ontworpen dat er voldoende controle-informatie wordt verkregen met betrekking tot uw jaarrekening, ter ondersteuning van een kwalitatieve controle. In het auditplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle. Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het auditplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

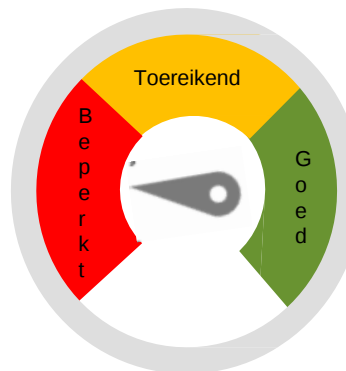
Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

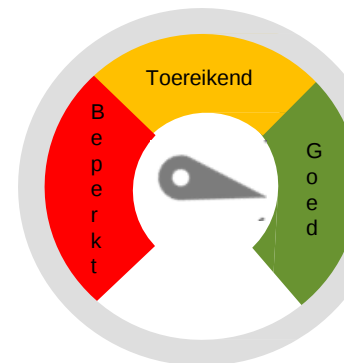
De informatiewaarde van uw programmaverantwoording en paragrafen is beperkt

Informatiewaarde is beperkt

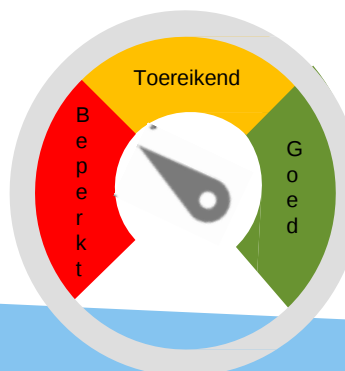
Ons oordeel is gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses. Dit alles vanuit raadsperspectief. Naar onze mening is de informatiewaarde nog beperkt. U vindt [hier](#) een nadere toelichting.

Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar

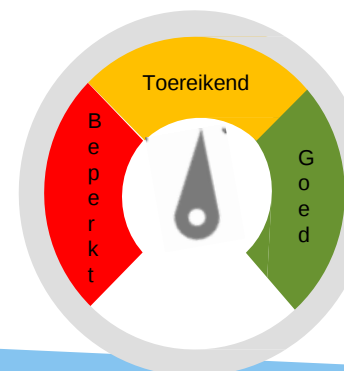
Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de informatie verkregen in onze controle onjuistheden hebben geconstateerd die gebruikers van de jaarrekening zouden kunnen beïnvloeden. Dit is niet het geval.

Kwaliteit paragrafen verschilt, maar is over het algemeen beperkt tot toereikend

Wij hebben vastgesteld dat alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen. Daarnaast hebben wij de informatiewaarde van de paragrafen beoordeeld. Deze is naar onze mening overwegend toereikend. Klik [hier](#) voor een nadere toelichting.

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan de minimaal eisen die het BBV hieraan stelt.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen in uw organisatie

Bijlagen

Inzichtelijkheid van de jaarstukken kan worden verbeterd

De definitieve jaarstukken voldoen over het algemeen aan de bepalingen in het BBV. Dit laat onverlet dat er naar onze mening verbeteringen mogelijk zijn in de inzichtelijkheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording en paragrafen Dit verbeterpotentieel hebben wij samengevat op de volgende pagina's.

- Aan het begin van ieder programma worden de doelstellingen tekstueel beschreven. Deze teksten zijn grotendeels direct overgenomen uit de begroting. Het ontbreekt aan een analyse van de werkelijkheid. De programmaverantwoording vraagt echter om een terugblik naar wat werkelijk is gerealiseerd. Dit ontbreekt nu in veel gevallen. Een voorbeelden hiervan is: *"In 2021 leveren wij de woningen op de Kohnstammlocatie op en wordt er druk gebouwd op het Galgeriet"*. Er wordt niet gemeld of dit daadwerkelijk is gebeurd. Aangezien er bijvoorbeeld niet gebouwd is op het Galgeriet, zou het de informatiewaarde van de programmaverantwoording ten goede komen om dat te vermelden en een analyse te geven van de oorzaken. Een ander voorbeeld is: *"Om dit traject richting te geven wordt in samenwerking met diverse stakeholders gewerkt aan een transitievisie warmte die uiterlijk in 2021 wordt vastgesteld."* Ook hier wordt een voornemen gegeven, terwijl de gemeenteraad deze visie in november 2021 heeft aangenomen. Nadat de doelstellingen per programma zijn beschreven, wordt er een actuele status per beleidsdoel in tabelvorm opgenomen. Hiermee verliest de tekst onder het kopje doelstellingen die vanuit de begroting komt zijn meerwaarde. Naar onze mening wordt de informatiewaarde en relevantie van de programmaverantwoording verhoogd door de teksten uit de begroting niet identiek over te nemen in de programmaverantwoording.
- Per programma is een tabel opgenomen met een omschrijving van de beleidsdoelen, welke activiteiten hiervoor zouden worden uitgevoerd en wat de actuele stand van zaken is. De doelen en voorgenomen activiteiten zijn gelijk aan de begroting 2021. De stand van zaken bij de jaarrekening 2021 geeft in een aantal programma's, bijvoorbeeld programma 1, een getrouw beeld van hetgeen wel is gedaan. Echter zijn er ook een aantal programma's, waaronder programma 2, waar een duidelijke relatie tussen beleidsdoel, activiteit en stand van zaken ontbreekt. Naar onze mening ontbreekt het daarnaast bij een aantal belangrijke activiteiten aan een expliciete weergave van hetgeen niet is gedaan, inclusief een oorzaakanalyse. Het komt de informatiewaarde van de programmaverantwoording ten goede door ook inzichtelijk te maken wat en waarom niet is gerealiseerd, inclusief mogelijke consequenties.
- De (beleids)doelstellingen die zijn opgenomen in de programmaverantwoording zijn in de meeste gevallen algemeen van aard. Begrippen als "goed", "gedegen" en "aantrekkelijk" worden niet concreet uitgewerkt in specifieke en meetbare doelstellingen waaraan een norm gekoppeld kan worden. Hierdoor is het voor de gebruiker van de programmaverantwoording niet goed mogelijk om een conclusie te trekken of het beleid heeft bijgedragen aan de realisatie van de doelstellingen. Naar onze mening is een belangrijke oorzaak hiervan dat de beleidsdoelstellingen zijn vertaald in activiteiten en (nog) niet naar resultaatgerichte doelstellingen. Wij raden u daarom aan om doelstellingen concreet te maken langs het SMART-principe en de voortgang van de realisatie op te nemen in de huidige PDCA cyclus.

jaarrekening, ter de controle. Wij nenvatting

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen in
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (1/4)

Voor de paragrafen geldt dat de inzichtelijkheid en informatiewaarde verschillen per paragraaf. De paragrafen bevatten over het algemeen wel voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf, maar naar onze mening ontbreekt het aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. Daarnaast ontbreekt de paragraaf Vennootschapsbelasting, terwijl deze volgens de financiële verordening wel dient te worden opgenomen. De paragraaf COVID-19 wordt niet benoemd in het BBV of de financiële verordening, maar is wel opgenomen. Hieronder hebben wij onze waarnemingen samengevat bij de verplichte paragrafen met enkele suggesties voor verbetering.

Lokale heffingen

Deze paragraaf voldoet niet helemaal aan de minimale eisen die het BBV en de Financiële verordening eraan stellen. In de paragraaf wordt uitsluitend de mate van kostendekkendheid berekend van de afvalstoffenheffing en rioolheffing. Het BBV en de financiële verordening vragen echter om een berekening van de tarieven van alle heffingen, rechten en leges. Daarnaast ontbreekt het in de paragraaf aan een uiteenzetting van de beleidsuitgangspunten die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. Opvallend is dat dit in de begroting 2021 uitgebreider heeft plaatsgevonden.

Een ander onderdeel dat de BBV voorschrijft is dat inzicht wordt gegeven in de lokale lastendruk in vergelijking tot andere vergelijkbare gemeenten. Dit heeft in 2021 niet plaatsgevonden.

Grondbeleid

Deze paragraaf geeft een beperkt beeld van de ontwikkelingen in het grondbeleid van de gemeente. Er wordt wel verwezen naar de in november 2021 door het college vastgestelde Nota Grondbeleid, maar een zelfstandig leesbare vertaling van deze Nota op hoofdlijnen in de paragraaf ontbreekt. Op enkele aspecten is de paragraaf ook strijdig met de Nota, waaronder de passage in de paragraaf dat er tussentijds geen winst wordt genomen. Op basis van de BBV is dit immers verplicht.

In artikel 19 van de Financiële verordening wordt aangegeven dat in de paragraaf Grondbeleid ten minste de uitgangspunten voor prijsstelling van de verhuur en verkoop van gemeentelijke onroerende zaken, en in het bijzonder de prijzen voor de uitgifte voor gronden en erfpachtcanons, moet worden opgenomen. Deze ontbreken in de paragraaf. Daarnaast vindt er in de paragraaf een beperkte identificatie van risico's plaats, zonder vertaling naar een minimale gewenste omvang van een Reserve Grondbeleid.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (2/4)

Weerstandsvermogen

In deze paragraaf is een confrontatie van risico's en weerstands-capaciteit weergegeven. De BBV geeft als definitie van het weerstandsvermogen de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

In de paragraaf Weerstandsvermogen zijn 14 risico's benoemd die zijn gekwantificeerd op hun maximale financiële risico en de kans dat ze zich voordoen. Wij hebben gesignaleerd dat een aantal genoemde risico's geen materiele betekenis hebben voor de gemeente, mochten zij zich voordoen. Voorbeeld hiervan zijn het afstoten van gemeentelijke gebouwen en juridische kosten.

Daarnaast blijkt uit de paragraaf niet duidelijk hoe deze risico's tot stand zijn gekomen, noch hoe het maximale financiële risico en de kans van voordoen zijn bepaald. Het komt de informatiewaarde van de paragraaf ten goede om inzicht te geven op welke wijze het risicomanagementproces heeft plaatsgevonden en hoe de kwantificering van de risico's door de organisatie is onderbouwd.

Daarnaast hebben wij tijdens onze controle geconstateerd dat in 2021 de risico's voor een belangrijk deel zijn geactualiseerd. Deze actualisatie is niet zichtbaar gemaakt in de paragraaf Weerstandsvermogen, omdat het college ervoor gekozen heeft om aansluiting te houden met de paragraaf in de begroting.

Naar onze mening heeft de paragraaf echter alleen voldoende informatiewaarde als actueel inzicht gegeven wordt in de werkelijkheid, ook als deze afwijkt van hetgeen opgenomen in de begroting.

De paragraaf geeft ook een beeld van de verplichte financiële kengetallen. Het BBV vraagt in deze paragraaf om een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. Deze beoordeling is naar onze mening niet expliciet opgenomen. De toegevoegde waarde van de paragraaf kan worden verbeterd door meer (grafische) analyses op te nemen van het verloop van de (verplichte) kengetallen. In de tekst wordt nu herhaald wat er cijfermatig in de tabel staat. Wat de achterliggende reden is van bijvoorbeeld de afwijkingen ten opzichte van de verwachting van de netto-schuldquote en solvabiliteit wordt niet opgenomen. Hierdoor heeft de tekst beperkte informatiewaarde.

Verbonden partijen

In de paragraaf Verbonden partijen is toereikend en compleet een lijst opgenomen met alle verbonden partijen, waarbij aan nagenoeg alle eisen van het BBV en Financiële verordening wordt voldaan.

Bij enkele verbonden partijen, zoals de GGD en de Veiligheidsregio, missen wij echter de verplichte analyse van de risico's die de verbonden partijen hebben voor de financiële positie van de gemeente. Daarnaast kan de leesbaarheid van de paragraaf worden verbeterd door de tekst in te korten, in het bijzonder bij het Waterlandsarchief.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (3/4)

Financiering

De paragraaf Financiering geeft een toereikend en volledig beeld van de financieringspositie per 31 december 2021 en de kasstromen gedurende het jaar.

De informatiewaarde kan worden verbeterd door het toevoegen van de toekomstige ontwikkeling van de schulden en aan het verplichte inzicht in de beleidsvoornemens ten aanzien van (het risicobeheer van) de financieringsportefeuille. Tevens raden wij u aan om de berekening van de kasgeldlimiet gedurende het jaar per kwartaal weer te geven. Hiermee wordt inzicht gegeven of aan de bepalingen van de wet wordt voldaan dat de kasgeldlimiet maximaal twee achtereenvolgende kwartalen mag worden overschreden.

Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf is in overeenstemming met het BBV zover als mogelijk op hoofdlijnen aangegeven wat het beleidskader is ten aanzien van de verschillende categorieën kapitaalgoederen, welke financiële consequenties het beleidskader heeft en hoe deze vertaald zijn in de begroting en exploitatie. Hieruit blijkt tevens dat alle financiële consequenties vanuit de beheerplannen worden verrekend in de voorziening. De toegevoegde waarde van de paragraaf kan worden verbeterd door hierin ook een (grafisch) meerjarenperspectief mee te nemen gezien het structurele karakter van de onderhoudskosten.

Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering geeft op basis van beschrijvende analyses de belangrijkste beleidsuitgangspunten van de bedrijfsvoering. Bij het opstellen van de paragraaf is tevens invulling gegeven aan de aanvullende eis vanuit de Financiële verordening door het expliciet opnemen van een organogram van de gemeentelijke organisatie en de kosten van inhuur van derden. Het ontbreekt echter aan een weergave van de personeelssterkte per domein uitgedrukt in fte. Een dergelijk inzicht wordt alleen domeinoverstijgend gegeven.

Een punt van aandacht is de wijze waarop de ontwikkeling van de (interne) organisatie is beschreven. Wij missen een zelfkritische analyse van de verbetermogelijkheden. Uit de waarnemingen uit onze controle, de gesprekken met medewerkers en de rapporten van uw (V)IC blijkt nog voldoende verbeterpotentieel aanwezig in de organisatie. Hiervoor verwijzen wij ook naar onze managementletter en de relevante bevindingen in dit verslag.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (4/4)

Advies:

- Houdt een duidelijke lijn in de inhoud en onderwerpen van de paragrafen in alle P&C documenten gedurende het jaar.
- Versterk de koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar.
- Voorzie kwantitatieve analyses van verklarende kwalitatieve analyses.
- Maak gebruik van grafieken en infographics.
- Geef niet alleen de positieve ontwikkelingen weer, maar maak ook transparant waar verbeterpotentieel is, zoals in de bedrijfsvoering.

Oordeel per paragraaf

Zie onderstaand hoe wij de informatiewaarde per paragraaf beoordelen.

Paragraaf	Oordeel
	2021
Lokale heffingen	Beperkt
Weerstandsvermogen	Beperkt
Onderhoud kapitaalgoederen	Toereikend
Financiering	Toereikend
Bedrijfsvoering	Beperkt
Verbonden partijen	Toereikend
Grondbeleid	Beperkt

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Onze bevindingen bij de jaarrekening

Onderstaand hebben wij onze detailbevindingen op de aspecten rechtmatigheid en getrouwheid opgenomen boven de door u gestelde rapporteringstolerantie van € 44.000. Door op de bevinding te klikken krijgt u meer toelichting op de bevinding.

Getrouwheid		
	fouten (x €1.000)	onzekerheden (x €1.000)
1. Prestatielevering ZIN totaal	0	213
2. Overige bevindingen	70	0
Totaal	70	213
Goedkeuringstolerantie	438	1.314

Rechtmatigheid		
	fouten (x €1.000)	onzekerheden (x €1.000)
3. Bevindingen bij getrouwheid	70	213
4. Onrechtmatigheid aanbestedingen	465	0
Totaal	535	213
Goedkeuringstolerantie	438	1.314

* Bij de controle wordt gebruik gemaakt van steekproeven. Om de bevindingen te vertalen naar de gehele massa die in de steekproef is betrokken, wordt gebruik gemaakt van extrapolatie. Bij fouten is een daadwerkelijke afwijking geconstateerd, bij onzekerheden is er onvoldoende controle-informatie beschikbaar om een conclusie te kunnen trekken.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Er is een significant tekort ontstaan in de uitvoering van de Jeugdwet

Binnen de uitvoering van de activiteiten in het 'nieuwe' sociaal domein is een significant tekort ontstaan van € 1,4 miljoen (20,2%) ten opzichte van de primaire begroting. Een belangrijk deel van dit tekort was reeds bij de tweede bestuursrapportage bekend. Ten opzichte van de bijgestelde begroting is het tekort € 0,5 miljoen (6,9%).

Het tekort wordt voor een deel veroorzaakt door extra opgelegde corona-gerelateerde taken vanuit het Ministerie, in het bijzonder ten aanzien van de jeugdzorg. Hiervoor zijn aanvullende uitkeringen ontvangen. Het netto-tekort ten opzichte van de primaire begroting is € 0,9 miljoen en ten opzichte van de bijgestelde begroting € 0,3 miljoen. Daarnaast is er sprake van een hoger aantal indicaties dan verwacht, met name in het langdurige, duurdere zorgsegment. Een deel van dit tekort werd gedurende het jaar al voorzien, wat geleid heeft tot een opwaartse bijstelling van de begroting. Wel valt ons op dat er in iedere rapportage een forse bijstelling noodzakelijk is. Dit is een indicatie dat het voorspellend vermogen binnen dit domein verbeterd dient te worden om verrassingen bij uw gemeente zoveel als mogelijk te voorkomen.

Domein	Begroting primaire 2021 (x €1.000)	Begroting bijgesteld 2021 (x €1.000)	Realisatie 2021 (x €1.000)	Realisatie 2020 (x €1.000)
Wijkteams	474	545	564	458
Wmo	3.465	3.503	3.684	3.566
Jeugdzorg	2.997	3.752	4.086	3.509
Totaal	6.936	7.800	8.334	7.533

Uw lasten in het sociaal domein geanalyseerd

Op de volgende [pagina](#) hebben wij een visuele weergave gegeven van uw werkelijke lasten uit de jaarrekening 2020 ten opzichte van andere gemeenten. Hetzelfde hebben wij gedaan voor de lasten in de begroting 2022. Hierbij merken wij op dat de kostentoerekening per gemeente verschillend is omdat daarover in het BBV geen bepalingen zijn opgenomen. Er bestaan echter wel bepalingen in hoeverre overhead en personeelskosten toegerekend dienen te worden aan de taakvelden. Veel gemeenten hebben de functies die bij uw gemeente door de wijkteams worden uitgevoerd, ondergebracht in de eigen organisaties. Dit heeft directe personeelskosten tot gevolg. Daarom hebben wij in onze analyse de totale kosten, inclusief Wijkteams, geanalyseerd.

Op basis van deze weergave kan geconcludeerd worden dat uw gemeente een significant lager bedrag per inwoner besteed aan zorgkosten dan gemiddeld in uw regio, maar ook minder dan andere gemeenten in de provincie en in Nederland. Een belangrijke factor hierbij is de beperkte omvang van en demografie in uw gemeente. Dit komt tot uitdrukking in de vergelijking van de zorgkosten ten opzichte van andere gemeenten van uw omvang. Ook hier zijn de gemiddelde zorgkosten per inwoner lager, maar het verschil is veel minder dan met andere gemeenten. Ten opzichte van andere gemeenten tussen 10.000-20.000 inwoners geeft u vooral minder uit aan de inzet van wijkteams en aan de jeugdzorg.

Eenzelfde beeld is zichtbaar voor de begrote uitgaven per inwoner over 2022. Hierbij valt wel op dat de verschillen kleiner worden.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

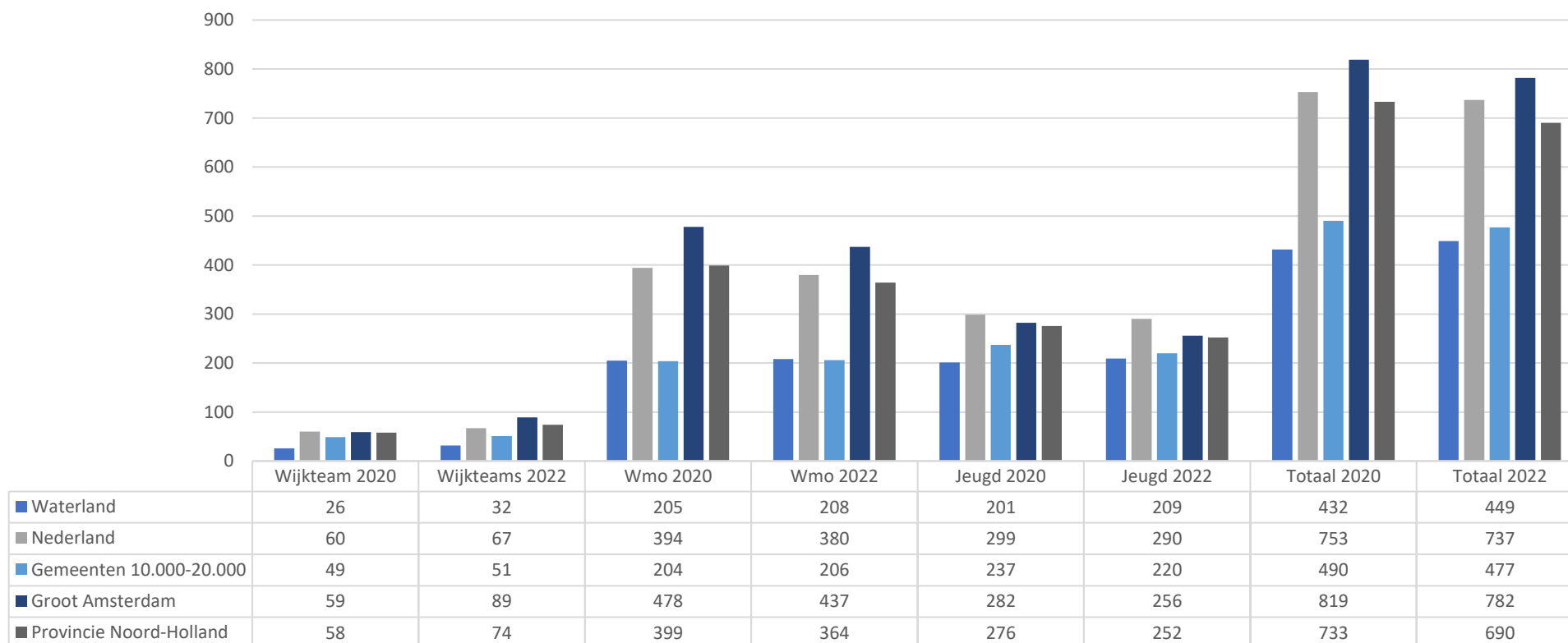
Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Overzicht lasten Wmo en Jeugd per inwoner

Lasten per inwoner

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Prestatielevering binnen het sociaal domein niet in processen verankerd

Interne beheersing binnen het Sociaal Domein is goed

Wij willen onze complimenten uitspreken voor de wijze waarop de gemeente de interne beheersing heeft ingericht om de recht op zorg vast te stellen binnen het sociaal domein. Op dit aspect hebben wij geen fouten of onzekerheden geconstateerd. Ook de evaluatie van de prestatieverklaringen die verkregen zijn van de zorgverleners om de prestatielevering van zorg in natura achteraf vast te stellen is secuur en gedetailleerd. Onze enige bevindingen ten aanzien van de interne beheersing in dit domein is dat de prestatielevering van de zorg niet is geborgd in de organisatie zelf.

Prestatielevering binnen het Sociaal Domein niet geborgd

Om de prestatielevering door de zorgverleners vast te stellen wordt tot op heden volledig gesteund op de productieverantwoordingen van deze zorgverleners. Hierdoor bent u voor de rechtmatige uitvoering van de processen binnen het Sociaal Domein, maar ook voor de tijdige afronding van uw jaarrekening, afhankelijk van derde partijen. Deze afhankelijkheid kan worden verminderd door de invoering van (schriftelijke) cliëntervaringsonderzoeken gericht op de kwaliteit en prestatielevering van de zorg. Daarnaast kan de aandacht voor prestatielevering onderdeel vormen van de herbeoordeling van cliënten. Overigens worden deze methoden al gebruikt om de prestatielevering vast te stellen van zorg die is toegekend door middel van een persoonsgebonden budget.

Om de interne beheersing van uw processen in het Sociaal Domein nog verder te verbeteren hebben wij het college aangeraden om prioriteit te geven aan het inrichten van het zogenaamde 'mandje' aan controlemaatregelen ter borging van de eigen beheersing van het aspect prestatielevering zodat de afhankelijkheid van accountants van aanbieders beperkt kan worden. De maatregelen kunnen daarbij tevens dienen ter verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening.

Effect op onze controlebevindingen

Voor de prestatielevering van de geleverde zorg in natura wordt gesteund op de prestatieverklaringen die worden ontvangen van de zorgleveranciers. Niet alle zorgleveranciers hebben echter een prestatieverklaring ingediend. De totale waarde van deze zorg is € 213.000. Dit bedrag hebben wij in onze oordeelsvorming meegenomen als onzeker.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Schattingen sociaal domein zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2021 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schattingspost	Oordeel					Toelichting
Nog te betalen zorgkosten			●			De nog te betalen kosten zijn bepaald op basis van de opgaven van de zorgleveranciers en de afloop van de balanspositie in 2021. Het verschil tussen deze opgaven en de reeds in de administratie verantwoorde lasten zijn als kortlopende schuld verantwoord op de balans. Deze schuld wijkt niet materieel af van onze controlebevindingen.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil	

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

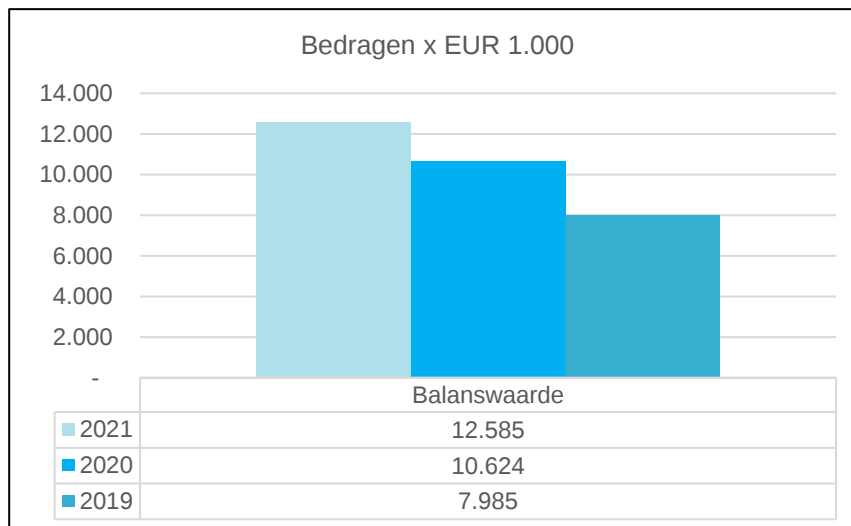
 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Het financiële risicoprofiel van het project Galgeriet is verhoogd

De balanswaarde van een grondexploitatie geeft weer welke kosten de gemeente heeft gemaakt die door verkopen nog moeten worden terugverdiend. Hoe hoger de waarde op de balans, hoe hoger het risico dat er onverwachte verliezen genomen moeten worden. In de grafiek hieronder is het verloop weergegeven van de balanswaarde van het project Galgeriet. Hieruit blijkt dat in twee jaar tijd de uitgaven zijn toegenomen van € 8,0 miljoen naar € 12,6 miljoen. Dit houdt in dat het financiële risicoprofiel dat verband houdt met het project met ruim 50% is toegenomen.

In de jaarrekening 2020 was het project Galgeriet verantwoord als voorraad onderhanden werk. De reden hiervoor was onder andere dat de raad geen grondexploitatiecomplex had geopend voor dit project en er geen echter transformatiewerkzaamheden aan de grond plaatsvonden door de gemeente. In 2021 is dit echter gewijzigd omdat de gemeente diverse sloopwerkzaamheden heeft verricht.

Het BBV schrijft voor dat gronden die door de gemeente worden verkocht na enige transformatie, zoals sloophandelingen of beperkt bouwrijp maken, dienen te worden verantwoord en behandeld in de jaarrekening als bouwgronden in exploitatie. Dit houdt onder andere in dat tussentijds winst genomen op het project zodra de eerste gronden zijn geleverd aan marktpartijen.

Operationeel zijn de gemeentelijke activiteiten binnen het project niet ondergebracht in een door de gemeenteraad vastgestelde grondexploitatiecomplex, maar verankerd in een afzonderlijk project binnen de financiële administratie. Wij geven u in overweging om met ingang van het nieuwe boekjaar alsnog een grondexploitatiecomplex vast te stellen. Naar onze mening bevorderen de bepalingen uit het BBV ten aanzien van de interne beheersing van grondexploitatie de informatievoorziening naar de raad, alsmede de algehele financiële beheersing van het project.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Onze bevindingen bij project Galgeriet

In december 2019 is gemeente Waterland een realisatieovereenkomst aangegaan met marktpartijen voor de fasen 1 tot en met 4 voor de herontwikkeling van het projectgebied Galgeriet naar een locatie voor wonen en andere functies. In deze realisatieovereenkomst is onder andere bepaald dat de herontwikkeling zal plaatsvinden in de door marktpartijen gezamenlijk opgerichte juridische entiteit Projectontwikkeling Galgeriet B.V. Op basis van de laatste verwachtingen bedragen de totale opbrengsten voor dit project € 29,9 miljoen en de totale kosten ongeveer € 20,0 miljoen, waardoor er een positief projectresultaat verwacht wordt van € 10,0 miljoen.

Gezien de omvang, kasritme en samenwerkingsvorm vormt dit project naar onze mening een groot risico voor de financiële stabiliteit van de gemeente. Het is de verwachting dat de eerste opbrengsten niet eerder dan in 2023 zullen worden ontvangen, terwijl nagenoeg alle uitgaven op dat moment al hebben plaatsgevonden. Daarbij komt dat Projectontwikkeling Galgeriet B.V. pas verplicht is om de koopsom te betalen als zij zelf 70% van de woningen heeft verkocht. Dit houdt in dat het leveringsrisico voor een belangrijk deel voor rekening komt van de gemeente. Ten tijde van onze controle waren er nog geen feitelijke verkoopovereenkomsten hiervoor opgemaakt, mede omdat er een verschil van inzicht bestaat met de marktpartijen. Daarnaast is nog niet bekend welke bovenwijkse voorzieningen gerealiseerd moeten gaan worden, wat de kosten zijn en wat de omvang is van deze kosten.

De interne beheersing van de projectactiviteiten is vormgegeven door middel van een projectorganisatie die bestaat uit een stuurgroep en een projectgroep. In de stuurgroep hebben twee portefeuillehouders van de gemeente zitting, waarvan er één voorzitter is. Deze stuurgroep heeft echter in het kader van de realisatieovereenkomst geen formeel besluitvormend karakter. De projectgroep is verantwoordelijk voor de coördinatie van de uitvoering van de in de realisatieovereenkomst afgesproken werkzaamheden. Onder deze projectgroep fungeren diverse werkgroepen, waaronder de werkgroep Financiën. In deze werkgroep zou de financiële beheersing van het project dienen plaats te vinden.

Wij hebben geconstateerd dat deze financiële beheersing gedurende 2021 niet altijd toereikend is geweest. Vanuit de gemeente is tot en met augustus 2021 onvoldoende informatieverstrekking ervaren vanuit de projectgroep. Op basis van gesprekken met verschillende functionarissen van de projectgroep, binnen en buiten de gemeente, hebben wij gesignaleerd dat de samenwerking en cultuur binnen de projectorganisatie en werkgroep Financiën dringend verbetering behoeft. Gezien de omvangrijke financiële risico's waaraan de gemeente onderhevig is, hebben wij hierover reeds onze grote zorgen geuit bij de portefeuillehouder, gemeentesecretaris en concerncontroller. Wij hebben begrepen dat inmiddels besloten is om de externe projectleider te vervangen door een externe projectleider met een ander profiel. Dit zou moeten leiden tot een betere samenwerking met de gemeente. Naar onze mening ligt hier een cruciale controlerende rol voor uw raad.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Uw woningbouwlocaties zijn anders verantwoord in de jaarrekening

Vooruit ontvangen subsidie Galgeriet verantwoord als schuld

Zoals op de [voorgaande](#) pagina is aangegeven, heeft de gemeente een bedrag aan subsidie ontvangen van € 6,4 miljoen. De voorwaarden die gekoppeld zijn aan deze subsidie zijn zeer specifiek en streng. Een voorbeeld hiervan is dat de subsidie uitsluitend mag worden ingezet om de publieke onrendabele top te dekken. Dit kan ook het publieke verlies zijn dat door marktpartijen wordt gedragen. Hierdoor is het cruciaal dat de publieke activiteiten stringent worden onderscheiden van de ondernemersactiviteiten om de rechtmatigheid van de besteding te waarborgen. Hierover heeft in 2022 persoonlijk overleg plaatsgevonden met het ministerie. Wij hebben begrepen dat er in een juridisch addendum schriftelijke afspraken zijn gemaakt met marktpartijen om de rechtmatige besteding van de subsidie te waarborgen. Omdat er nog geen uitgaven gedaan zijn die rechtstreeks verband houden met deze subsidie, is het gehele bedrag in de jaarrekening verantwoord als kortlopende schuld.

Er bestaat een risico op staatssteun

Bij het doorgeven van de subsidie door gemeenten aan derden kan er sprake zijn van staatssteun. Het is daarom goed om juridisch advies in te winnen of het mogelijk is om (een deel van) de subsidie door te storten naar de marktpartijen. Zoals hierboven reeds aangegeven zijn er in een juridisch addendum schriftelijke afspraken gemaakt met de marktpartijen die moeten waarborgen dat er van staatssteun geen sprake zal zijn.

Uw woningbouwprojecten zijn anders verantwoord

In de jaarrekening 2020 waren uw woningbouwprojecten allemaal verantwoord als onderhanden werk. Gezien de aard en karakter van deze projecten is dat niet volledig in overeenstemming met het BBV. Een voorbeeld hiervan is de realisatie van de nieuwe sportvelden voor SV Marken. Dit is geen onderhanden werk, maar een project dat onder de materiële vaste activa verantwoord dient te worden. Daarnaast betroffen de meeste woningbouwprojecten facilitaire ontwikkelingen waar een wettelijk kostenverhaal op van toepassing is. Daarom heeft in de jaarrekening 2021 een correctie plaatsgevonden op de classificatie van deze projecten. Deze correctie heeft echter geen effect gehad op het resultaat.

De schattingen binnen het fysieke domein zijn evenwichtig

De waardering van het project Galgeriet is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente periodiek managementinformatie op, waarin ook een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld en achten deze evenwichtig. Omdat er nog geen gronden zijn verkocht, is er nog geen sprake van tussentijds winstneming. Hierdoor hebben de schattingen ten aanzien van toekomstige omzet- en kostenontwikkeling geen invloed op de waardering van het project in de jaarrekening 2021.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoeringBegrotings-
rechtmatigheidFinanciële
positie

Bijna alle controleverschillen zijn in de jaarrekening gecorrigeerd

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente heeft de jaarrekening opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld; en
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld.

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2021 aanvaardbaar zijn en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria geschikt.

Bij onze controle hebben wij een aantal onjuistheden geconstateerd. Deze onjuistheden zijn in het bijzonder veroorzaakt door de onjuiste toepassing van de onderhoudsvoorzieningen, onjuiste classificatie van bedragen in de balans en het niet juist volgen van het BBV, in het bijzonder ten aanzien van uw woningbouwlocaties. Dit geeft een indicatie dat de kennis van het BBV, de financiële verordening en het afsluitingsproces verbetering behoeft.

Overigens zijn alle controleverschillen boven onze rapporteringstolerantie van € 44.000 in de jaarrekening gecorrigeerd.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening (1/3)

Het resultaat over 2021 is hoger dan verwacht

Het resultaat over 2021 na resultaatbestemming bedraagt € 3,8 miljoen. Dit is € 3,9 miljoen hoger dan in de primaire begroting en € 4,2 miljoen hoger dan verwacht werd in de bijgestelde begroting. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat een deel van de begrote activiteiten niet zijn uitgevoerd. Dit heeft een effect gehad van € 2,8 miljoen. Daarnaast zijn de onderhoudsvoorzieningen vrijgevallen ten gunste van het resultaat omdat deze niet voldeden aan de eisen van het BBV. Het effect hiervan is € 2,2 miljoen.

Opzet balans is anders dan bij andere gemeenten

De jaarrekening 2021 is de eerste jaarrekening die wij voor uw raad hebben gecontroleerd. Hierbij is ons opgevallen dat in de balans eerst de cijfers van het voorgaande jaar worden gepresenteerd en daarna de cijfers van het boekjaar. Hetzelfde geldt voor diverse specificaties in de toelichting op de balans. Dit is anders dan gebruikelijk bij gemeenten. Wij hebben begrepen dat dit met ingang van de jaarrekening 2022 zal worden aangepast.

Hoewel het BBV geen dwingende eisen stelt aan de inrichting van de balans, geven wij u in overweging om de inrichting zoals die in de sector gebruikelijk is.

Diverse toelichtingen zijn aangepast om te voldoen aan het BBV

Ten opzichte van de jaarrekening 2020 zijn diverse grondslagen en toelichtingen in de jaarrekening 2021 aangepast om aan de (toelichtings)vereisten van het BBV te voldoen. Voorbeelden is het verplaatsen van de waarderingsgrondslag van de bijdragen aan activa van derden van de financiële vaste activa naar de immateriële vaste activa en het presenteren van het project Galgeriet onder de Bouwgronden in Exploitatie.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening (2/3)

Onderhoudsvoorzieningen zijn vrijgevallen

Lasten van groot onderhoud kunnen in het jaar van ontstaan ten laste van een vooraf gevormde voorziening worden gebracht. Een dergelijke onderhoudsvoorziening wordt door de raad gevormd om de lasten van groot onderhoud over meerdere begrotingsjaren te egaliseren. Lasten van groot onderhoud kunnen alleen dan ten laste van een gevormde voorziening worden gebracht indien er een recent beheerplan van het kapitaalgoed aanwezig is.

Tijdens onze controle hebben wij geconstateerd dat de onderhoudsvoorzieningen ook worden gebruikt ter dekking van klein en planmatig onderhoud. Dergelijk onderhoud dient volgens de BBV echter direct ten laste van het resultaat te worden verantwoord. Tevens hebben wij geconstateerd dat de voorzieningen worden geraamd op basis van de looptijd van het beheerplan en niet op basis van de onderhoudscyclus van de kapitaalgoederen. Dit is niet in overeenstemming met het BBV.

Omdat de beheerplannen die ten grondslag liggen aan de onderhoudsvoorzieningen niet in overeenstemming zijn met het BBV, is er geen grondslag om de onderhoudslasten te verantwoorden via deze voorzieningen. Daarom zijn de onderhoudsvoorzieningen in 2021 volledig vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Het effect hiervan is € 2,2 miljoen. Overigens wordt het baggeren van de haven niet gezien als onderhoud.

Onrechtmatige aanbestedingen tellen op tot € 0,5 miljoen

Bij de controle op de rechtmatigheid van de aanbestedingen is geconstateerd dat er in 2021 één overeenkomst is afgesloten door de organisatie in strijd met de Europese aanbestedingswet. Dit betreft de verlenging van de overeenkomst met het Sportfondsenbad. Tijdens het opstellen van deze nieuwe overeenkomst is niet opgemerkt dat vanwege veranderende wetgeving een aanbestedingsverplichting is ontstaan. Het college heeft besloten om de totale waarde van deze overeenkomst, zijnde € 465.000, in de jaarrekening op te nemen. Wij hebben dit bedrag meegenomen in onze oordeelsvorming bij de jaarrekening.

Tevens is door de VIC-functie geconstateerd dat de aanbesteding voor de aanleg van het Sportpark in Marken met een verwachte waarde van € 650.000 heeft plaatsgevonden in strijd met het gemeentelijk aanbestedingsbeleid, de ARW en het mandaatbesluit. Omdat het aanbestedingsbeleid niet is opgenomen in het normenkader en het besluit achteraf is goedgekeurd binnen het mandaatbesluit, weegt deze onrechtmatigheid niet mee in ons oordeel.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening (3/3)

Investeringskredieten mogelijk niet meer benut

Investeringsbudgetten worden door de raad vastgesteld, hetzij via de vastgestelde begroting, hetzij via een afzonderlijk besluit van de raad. Op basis van de Gemeentewet is er een actieve informatieplicht van het college aan de raad. Wanneer toegekende budgetten (investeringskredieten) niet (kunnen) worden benut, is het aan de raad om te besluiten wat er met de restantkredieten gebeurt.

Wij hebben geconstateerd dat op 31 december 2021 sprake was van openstaande investeringskredieten met een waarde van € 23,4 miljoen. Een deel van deze kredieten met een totale waarde van € 1,5 miljoen is één jaar of ouder. In de nieuwe financiële verordening is opgenomen dat het meenemen van niet bestede investeringskredieten in een begrotingsjaar éénmalig mogelijk is. Hierna wordt het krediet afgesloten en dient er, indien van toepassing, een nieuw krediet te worden aangevraagd. In de financiële verordening die nog van toepassing is op de jaarrekening ontbreekt echter een dergelijke bepaling. Derhalve zijn ook de kredieten ouder dan één jaar verantwoord. Voor de jaarrekening 2022 is dit echter een aandachtspunt.

Overigens hebben begrepen dat niet voor alle openstaande kredieten op dit moment concrete investeringsplannen aanwezig zijn. Daarnaast signaleren wij dat de huidige capaciteit in medewerkers en middelen van de organisatie wellicht te beperkt is om alle openstaande kredieten binnen afzienbare tijd te kunnen benutten.

Voorziening riolering onderbouwen in gemeentelijk rioleringsplan

In overeenstemming met artikel 229b van de Gemeentewet mogen heffingen maximaal kostendekkend worden vastgesteld. Deze beoordeling vindt plaats op basis van de geraamde baten en lasten. Hierbij is het toegestaan om schommelingen te voorkomen in de tarieven door tariefegalisatie toe te passen.

Uw gemeenteraad heeft met de vaststelling van het gemeentelijke rioleringsplan bepaald om in het tarief voor de rioolheffing niet te sparen voor toekomstige lasten, maar om de bijdragen van derden die niet direct in verband staan met achterstallig onderhoud of investeringen aan de riolering in te zetten ten behoeve van tariefegalisatie. De middelen worden dan op begrotingsbasis gedoteerd aan een voorziening. Er moet extracomptabel worden aangetoond dat deze middelen binnen een redelijke termijn ingezet worden ter bestrijding van de lasten waarvoor een heffing is opgelegd. In de jaarrekening 2021 is een voorziening Riolering verantwoord van € 5,1 miljoen.

Er is niet inzichtelijk wat de achterliggende oorzaak is van de omvangrijke stand van de voorziening, zoals een te hoog tarief, achterblijvende investeringen of achterblijvend onderhoud, en hoe dit bedrag binnen een redelijke termijn ingezet kan worden ter bestrijding van de lasten aan het riool. Wij raden u aan om in overleg te treden met het college om de omvang van de voorziening Riolering nader te analyseren op oorzaak en toekomstige inzet.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Schattingen domein bedrijfsvoering zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2021 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schattingspost	Oordeel				Toelichting
Waardering financiële vaste activa			●		We hebben de waardering van uw financiële vaste activa in detail gecontroleerd. Wij concluderen dat de inschattingen van het college ten aanzien van de kapitaalverstrekking en (gerelateerde) leningen evenwichtig tot stand zijn gekomen.
Waardering (im)materiële vaste activa			●		Aan de wijze van afschrijven op materiële vaste activa ligt de financiële verordening van de gemeente ten grondslag. De gehanteerde afschrijvingspercentages blijken uit de grondslagen van de jaarrekening. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn afgestemd op de economische levensduur van de (im)materiële vaste activa en daarmee aanvaardbaar. Wij hebben vastgesteld dat de gehanteerde uitgangspunten evenwichtig zijn.
Juistheid en volledigheid pensioenvoorzieningen wethouders			●		Gemeente Waterland beheert de pensioenen van haar (voormalige) wethouders in eigen beheer. Ter dekking van dit risico is een voorziening voor wethouderpensioenen (APPA) opgenomen. De gehanteerde parameters voor de berekening van deze voorziening sluiten aan bij recente actuariële uitgangspunten. Derhalve achten wij deze parameters evenwichtig.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Begrotingsrechtmatigheid is toereikend toegelicht in de jaarrekening

Een onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole betreft de naleving van het budgetrecht van de raad. Overschrijdingen zijn in sommige gevallen onrechtmatig.

Op basis van de Financiële verordening 2019 informeert het college de raad onder meer door middel van voortgangsrapportages als ze verwacht dat de lasten van een programmaonderdeel de geautoriseerde lasten dreigen te overschrijden. Hiervoor is geen ondergrens bepaald.

Op basis van deze analyse is gebleken dat er sprake is van een totale overschrijding van de lasten op programmaonderdeel van € 2,0 miljoen. Voor iedere overschrijding per programmaonderdeel is geanalyseerd of deze op basis van de Kadernota Rechtmatigheid dient mee te tellen voor ons oordeel ten aanzien van de begrotingsonrechtmatigheid. Uit deze analyse is gebleken dat hiervan geen sprake is. Wij kunnen ons vinden in de conclusievorming door het college. U kunt deze analyse vinden op de [volgende pagina](#).

Autorisatie op programmaonderdeel leidt sneller tot onrechtmatigheid

In artikel 5 van de Financiële verordening gemeente Waterland 2022 autoriseert de gemeenteraad de baten en de lasten per programmaonderdeel. Dit is een relatief laag niveau van autorisatie. Bij andere gemeenten zien wij dat de begroting uitsluitend wordt geautoriseerd op programmaniveau, en dat het college de vrijheid heeft om binnen het programma kosten te verdelen over de taakvelden en onderdelen zonder expliciete goedkeuring door de raad. Hiermee wordt het risico op begrotingsonrechtmatigheden verminderd. Dit laat onverlet dat de rapportage wel op het niveau van programmaonderdelen kan blijven plaatsvinden.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Programma-onderdeel	Toelichting	Niet mee oordeel	Wel mee oordeel
2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat	Hogere lasten € 9.665 <i>Bestaand beleid en gecompenseerd met hogere opbrengsten</i>	X	
2.02 Sport, cultuur en recreatie	Hogere lasten € 426.225 <i>Bestaand beleid en gecompenseerd met hogere opbrengsten</i>	X	
3.02 Sociale voorzieningen	Hogere lasten € 1.446.298 <i>Openeinde regeling</i>	X	
4.01 Bestuur	Hogere lasten € 80.689 <i>Bestaand beleid voortkomend uit wetgeving</i>	X	
7.01 Vennoot schapsbelasting	Hogere lasten € 3.510 <i>Gecompenseerd met hogere opbrengsten</i>	X	

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

De financiële positie van uw gemeente vraagt aandacht

In de [grafiek](#) op de volgende pagina is een overzicht opgenomen van de kengetallen die verplicht in de jaarrekening van Waterland moeten worden opgenomen. In de tekst hieronder hebben wij de ratio's over 2021 afgezet tegen de waarden van de ratio's van de gemeente over de afgelopen twee jaar, maar ook tegen de gemiddelde omvang van de gemeenteklasse tussen 10.000-20.000 inwoners, de provincie Noord-Holland, de gemeenten in de regio Groot-Amsterdam en met Nederland als geheel. Hieruit blijkt dat de financiële positie van uw gemeente aandacht vraagt, in het bijzonder ten opzichte van andere gemeenten met uw omvang. De belangrijkste reden hiervan is de forse investering in het project Galgeriet. Dit heeft een nadelig effect of zowel de netto-schuldquote als de solvabiliteit. Na de verkoop van de gronden zal de financiële positie wen ander beeld geven.

Onze belangrijkste observaties ten aanzien van de ratio's zijn:

- De netto schuldquote is in 2021 iets toegenomen. De belangrijkste reden hiervan is de vooruit ontvangen subsidie vanuit de Regeling Woningbouwimpuls in combinatie met een lager bedrag aan totale baten. Ten opzichte van andere gemeenten is de netto-schuldquote, in het bijzonder de gecorrigeerde netto-schuldquote, erg hoog. Zeker in vergelijking met andere gemeenten tussen 10.000-20.000 inwoners vraagt uw relatief hoge schuldpositie aandacht.
- Door het hoge positieve rekeningresultaat is de solvabiliteit toegenomen. Hierdoor is de gemeente weerbaarder voor onverwachte tegenvallers. In vergelijking met de andere gemeenten in Nederland en de gemeenten in de provincie en Groot-Amsterdam is de solvabiliteit echter zeer laag. Ook dit kengetal vraagt de komende jaren uw aandacht.
- Het relatieve belang van de grondexploitaties in de totale exploitatie van de gemeente erg hoog. Dit geeft het hoge risicoprofiel weer van het project Galgeriet voor uw gemeente. Het landelijk gemiddelde is ongeveer 8,5%, terwijl bij Waterland dit percentage 26,9% is. Ten opzichte van de andere gemeenten in de provincie en andere gemeenten met uw omvang is het risicoprofiel zelfs nog hoger. Naarmate de grond binnen het project zal worden verkocht, zal dit kengetal de komende jaren dalen.
- De belastingcapaciteit ligt met 106,7% boven het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van andere gemeenten in uw regio en gemeenten van uw omvang is dit kengetal meer vergelijkbaar. Ten opzichte van de gemiddelde belastingcapaciteit in de provincie Noord-Holland, is het kengetal laag. De belastingcapaciteit is in 2021 wel fors toegenomen ten opzichte van 2020 door de toename van het tarief voor de onroerend zaakbelasting.
- De structurele exploitatieruimte is iets boven 0%. Dit houdt in dat de structurele lasten kunnen worden gedekt door structurele baten. Er een feitelijk sprake is van een (licht) duurzaam overschot in de exploitatie. De structurele exploitatieruimte is echter minder dan bij andere gemeenten. In overeenstemming met het BBV wordt dit kengetal berekend zonder rekening te houden met mutaties in reserves (behoudens mutaties in reserve kapitaalslasten). Het percentage is berekend rekening houdend met het overzicht van incidentele baten en lasten in de jaarrekening 2021.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

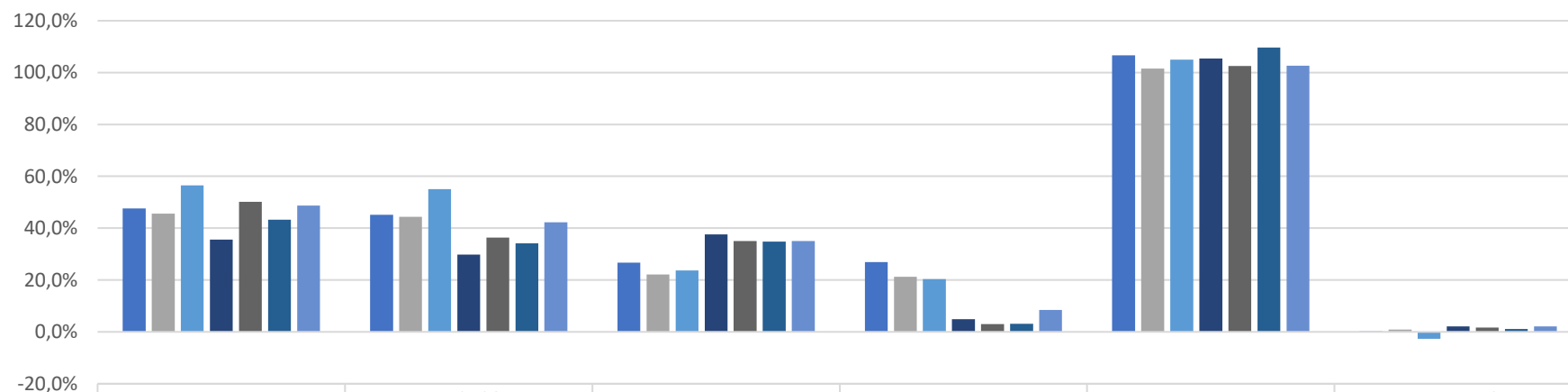
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Kengetallen

	Netto schuldquote	Netto schuldquote gecorrigeerd	Solvabiliteit	Grondexploitatie	Belastingcapaciteit	Structurele exploitatieruimte
Waterland 2021	47,6%	45,1%	26,7%	26,9%	106,7%	0,2%
Waterland 2020	45,6%	44,4%	22,1%	21,2%	101,5%	0,8%
Waterland 2019	56,5%	55,0%	23,7%	20,4%	105,0%	-2,6%
Gemeente 10.000-20.000	35,6%	29,8%	37,6%	4,9%	105,4%	2,1%
Groot-Amsterdam	50,1%	36,4%	35,0%	3,0%	102,5%	1,7%
Provincie Noord-Holland	43,3%	34,1%	34,8%	3,1%	109,6%	1,1%
Nederland 2020	48,7%	42,3%	35,0%	8,5%	102,6%	2,1%

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

De bezoldiging van uw topfunctionarissen (WNT) is juist verantwoord

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de WNT-verantwoording in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op:

<https://www.topinkomens.nl>

Controleverklaring gemeente Waterland bevat paragraaf inzake overige aangelegenheden anticumulatiebepaling WNT

Met ingang van 2018 geldt een nieuwe WNT-regel voor de samenloop van topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. Deze anticumulatiebepaling regelt dat de som van de bezoldigingen van iemand die uitvoerende topfuncties uitoefent bij meerdere rechtspersonen of instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2021 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepaling. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij uw jaarrekening in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)

Aantal topfunctionarissen	U heeft drie topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2021.
Aard dienstverband	In 2021 is met de nieuwe griffier een dienstverband aangegaan. Tot en met 26 februari 2021 is de interim-griffier actief geweest als topfunctionaris zonder dienstverband. De gemeentesecretaris is geheel 2021 in loondienst geweest.
Betaling ontslagvergoeding	U heeft in 2021 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Geen bevindingen in de Sisa-bijlage

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2021.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van de Nota verwachtingen accountantscontrole zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- € 12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1.000.000;
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de tabel op de volgende pagina hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

 Ontwikkelingen
in uw organisatie

Bijlagen

Toelichting op SiSa-bijlage 2021 (1/2)

Sisacode	Specifieke uitkering	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
JenV A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
JenV A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek (deel 2)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingenonderwijsvertragingen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
EZK F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

 jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

 Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Toelichting op SiSa-bijlage 2021 (2/2)

Sisacode	Specifieke uitkering	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke regeling overbruggingsregeling (Tozo) _gemeentedeel 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H8	Regeling Sportakkoord 2020–2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

 jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Ontwikkel een duidelijke visie op interne beheersing binnen de gemeente

In onze managementletter van 18 februari 2022 hebben wij ons beeld gegeven op de interne organisatie van uw gemeente. Onze conclusie was dat de interne beheersing binnen de gemeente informeel is ingericht en dat het binnen de organisatie nog ontbreekt aan een duidelijke zichtbare visie op interne beheersing en de positie van de (verbijzonderde) interne controle daarin. Naar onze mening is een eenduidige opzet van de processen en procedures een voorwaarde voor een interne beheersing die toereikend is om als kleinere organisatie in control te zijn. In onze managementletter hebben wij onze bevindingen met het college gedeeld, alsmede diverse aanbevelingen gedaan om de interne beheersing verder vorm te geven.

Wij hebben gemeente Waterland leren kennen als een kleine organisatie die nagenoeg alle wettelijke taken en de daarbij behorende processen in eigen beheer uitvoert. De consequentie hiervan is dat een beperkt aantal medewerkers verantwoordelijk is voor verscheidenheid aan processen. Hierdoor is het niet altijd mogelijk om adequate controletechnische functiescheiding te realiseren in de uitvoering van de processen. Daarnaast vraagt de uitvoering van de primaire processen veel tijd en energie van de huidige formatie, waardoor beperkt tijd aanwezig is voor het uitvoeren van interne controle binnen de eerste lijn.

Het gebrek aan interne beheersing in de primaire processen (zijnde de eerste lijn) kan worden opgevangen door een goed functionerende tweede en derde lijn. Wij hebben geconstateerd dat de gemeente Waterland niet beschikt over een volwaardige tweede en derde lijn. In beginsel kan de functie van de tweede lijn worden ingevuld door de financieel adviseurs.

In de dagelijkse praktijk zijn zij echter op veel belangrijke dossiers een verlengstuk van de uitvoering in de eerste lijn, zoals bij het project Galgeriet. De derde lijn wordt op dit moment uitgevoerd door de concerncontroller. Het heeft de voorkeur in een gemeente met de omvang van Waterland dat de concerncontroller vanuit een onafhankelijke positie het grotere geheel kan bewaken binnen de organisatie en een positieve invloed heeft op de lerende organisatie, maar niet primair belast is met detailcontroles. Daarnaast zijn de uitgevoerde interne controles op onderdelen ter vervanging van het ontbreken van deze controle in de eerste lijn en niet om te toetsen of de interne beheersing binnen de eerste lijn effectief heeft gewerkt.

Naar onze mening dient de organisatie een visie te ontwikkelen op de interne beheersing en de positie van de (verbijzonderde) interne controle. Hiervoor hebben wij in onze managementletter drie scenario's opgenomen. Op basis van de door het college gemaakte fundamentele keuze zullen wij onze controle de komende jaren specifiek maken en het college voorzien van gerichte aanbevelingen om de interne beheersing verder vorm te geven, passend binnen uw wensen en kaderstelling.

Impact op de controle van de jaarrekening 2021

Voor het controlejaar 2021 geldt dat wij onze controle volledig gegevensgericht hebben uitgevoerd. Dit hebben wij mede gedaan op basis van de door de concerncontroller uitgevoerde (verbijzonderde) interne controles.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Wij hebben uw VIC gebruikt als intern beheersingskader

Wij gebruiken uw VIC-functie als intern beheersingskader

Binnen uw organisatie voert de concerncontroller (verbijzonderde) interne controles uit op de getrouwheid en rechtmatigheid van de financieel kritische processen. De rol van de medewerkers die deze werkzaamheden uitvoert, hebben wij in dit rapport gedefinieerd als *VIC-functie*.

Voor onze controle gebruiken wij de VIC-functie als intern beheersingskader. In deze situatie gebruiken wij uw VIC-functie als een belangrijke informatiebron om kennis te verkrijgen van de gemeente en zo richting te geven aan onze controle. Op deze wijze worden risico's geïdentificeerd en ingeschat, om een basis voor het opzetten en uitvoeren van verdere controlewerkzaamheden te verkrijgen. Wij hebben in deze situatie kennis genomen van de geaccordeerde jaarplannen, de werkzaamheden en de bevindingen van de VIC-functie.

Uw VIC is kwalitatief en kwantitatief kwetsbaar

Wij willen aandacht vragen voor de kwetsbaarheid van de huidige VIC-functie. Alle werkzaamheden, van planningsfase tot een rapportering, worden uitgevoerd door één persoon, te weten de concerncontroller, met uitzondering van de interne controle van de processen in het sociaal domein. Deze worden door een andere medewerker uitgevoerd. Hierop vindt echter geen VIC plaats door de concerncontroller. Overigens hebben wij begrepen dat deze medewerker voor de VIC-werkzaamheden de concerncontroller (tijdelijk) kan vervangen bij afwezigheid.

Afhankelijk van de door het college te ontwikkelen visie op de interne beheersing en de positie van de (verbijzonderde) interne controle daarin, heeft het naar onze mening de voorkeur dat de VIC-werkzaamheden worden uitgevoerd door een medewerker die zich gericht bezig houdt met dergelijke controles, over de specifieke kennis beschikt op het gebied van de BADO en BBV en adequaat vervangen kan worden bij langdurige afwezigheid. Dit is overigens geen diskwalificatie van de huidige VIC-functie.

Graag gaan wij het komende jaar met uw VIC-functie in overleg hoe wij de VIC-functie voor de controle van de jaarrekening 2022 verder kunnen ontwikkelen en mogelijk kunnen gebruiken als interne beheersingsmaatregel

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

De belangrijkste bevindingen ten aanzien van uw interne beheersing samengevat

Zoals eerder aangegeven hebben wij de controle van de jaarrekening volledig gegevensgericht uitgevoerd omdat de interne beheersing van de organisatie nog niet het vereiste basisniveau heeft voor een meer systeemgerichte controleaanpak. Daarom hebben wij onze bevindingen in de managementletter vooral beperkt om dit basisniveau te bereiken. De bevindingen en aanbevelingen met de hoogste prioriteit voor de interne beheersing en jaarrekening hebben wij hieronder samengevat.

Vergroot de kennis van het BBV

De specifieke kennis van het BBV is niet breed in de organisatie aanwezig. Hierdoor hebben tijdens de controle een aantal correcties plaatsgevonden die naar onze mening voorkomen hadden kunnen worden. Wij hebben de organisatie aanbevolen om de BBV nadrukkelijker te raadplegen en toe te passen gedurende het jaar bij het opstellen van college-en raadsvoorstellen, alsmede bij het beoordelen van de (financiële) transacties. Dit komt de kwaliteit van de documenten in de P&C-cyclus te jn goede.

Verhoog de fiscale kennis binnen de organisatie

Wij zijn van mening dat de fiscale volwassenheid binnen de organisatie verbetering behoeft. In onze managementletter hebben wij diverse aanbevelingen gegeven om dit te verbeteren. Hierbij gaat het in het bijzonder om de fiscale kennis die nodig is in de dagelijkse processen. Voor meer complexe fiscale vraagstukken heeft de organisatie de bewuste keuze gemaakt om een samenwerking aan te gaan met een externe fiscale dienstverlener. Gezien de beperkte omvang van uw gemeente kunnen wij ons vinden in deze keuze.

Rechtmatigheid van aanbestedingen is niet geborgd

In 2021 zijn stappen gezet om de rechtmatigheid van de aanbesteding in de organisatie te waarborgen. Dit heeft echter nog niet geleid tot een structurele verankering van rechtmatigheid binnen de organisatie. Wij realiseren ons dat het niet eenvoudig is om het aspect rechtmatigheid binnen de aanbestedings-procedure structureel te borgen binnen de organisatie. Naast kennis en ervaring speelt ook het gedrag en discipline van uw medewerkers een belangrijke rol. Deze 'zachte' aspecten zijn minder makkelijk (bij) te sturen en te ontwikkelen.

Stel een proces op voor de goedkeuring van inkoopfacturen

De prestatielevering binnen het inkoopproces dient te worden verbeterd. Het ontbreekt aan een eenduidige werkinstructie waarin is opgenomen welke werkzaamheden budget-verantwoordelijken moeten uitvoeren bij het goedkeuren van een factuur en welke bewijsvoering voor het vaststellen van de prestatielevering noodzakelijk is. Tevens ontbrak gedurende 2021 een ondergrens voor het formeel vaststellen van de prestatielevering.

Wij hebben begrepen dat een dergelijke werkinstructie zal worden opgenomen in de herziene mandaat- en budgethoudersregeling.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Onze visie op de interne beheersing van uw IT-omgeving

De reikwijdte van onze IT audit

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2021 hebben wij de opzet en het bestaan van de algemene IT beheersmaatregelen beoordeeld. Deze maatregelen zijn te verdelen in de volgende categorieën:

- Wijzigingsbeheer
- Beveiliging en toegangscontroles
- IT-operatie (back-up & recovery).

Op basis van overwegingen gericht op de controle-aanpak hebben wij ons hierbij gericht op de applicaties Key2Financiën en Suite4Sociaal Domein.

De IT-auditwerkzaamheden hebben niet als doel te komen tot een beoordeling van de IT-organisatie of IT-omgeving als geheel, maar zijn uitsluitend gericht op het verkrijgen van voldoende zekerheid ten aanzien van de continuïteit en betrouwbaarheid van de IT-omgeving in opzet en bestaan voor zover relevant in het kader van de controle van de jaarrekening.

In het vervolg van deze paragraaf hebben we in onze ogen de belangrijkste constatering opgenomen waarop we de aandacht willen vestigen.

Regierol richting externe dienstverleners vergroten

Gemeente Waterland is voor haar IT-ondersteuning grotendeels afhankelijk van IT-serviceorganisaties. De afspraken met deze partijen zijn geformaliseerd middels een overeenkomst en SLA. In onze ogen wordt echter te beperkt aandacht besteed aan de monitoring van de gemaakte afspraken en kwaliteit van dienstverlening.

Zo worden er niet bij alle dienstverleners periodieke service level rapportages opgevraagd en beoordeeld op risico's voor de gemeente. Op basis van een rapportage dat wel ontvangen is, blijkt dat er diverse bevindingen zijn geconstateerd met betrekking tot de interne beheersing van de IT omgeving van één van deze dienstverleners, die niet is beoordeeld door de gemeente.

Wij raden aan om een impact assessment uit te voeren, waarbij beoordeeld wordt wat de risico's zijn voor de gemeente naar aanleiding van de geconstateerde leemtes in de interne beheersing bij de IT dienstverleners. Waar er geen service level rapportages aanwezig zijn, adviseren wij om deze op te vragen en te beoordelen.

Aandacht voor toegangsbeheer Centric applicaties

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geconstateerd dat verbeteringen mogelijk zijn op het gebied van het toegangsbeheer tot diverse applicaties. Zo is het niet zichtbaar dat rechten worden toegekend op basis van een functieprofiel dan wel aan de hand van goedkeuring door een leidinggevende. Verder is er geen periodieke review ingericht, waarbij beoordeeld wordt of medewerkers die uit dienst gegaan zijn, tijdig zijn verwijderd of dat gebruikersrechten in lijn liggen met de functietaken van de medewerkers.

Wij adviseren om bij de toekenning van rechten vast te leggen hoe gewaarborgd wordt dat het rechtenprofiel overeenkomt met het functieprofiel, dan wel het toe te kennen rechtenprofiel (zichtbaar) te laten goedkeuren door een leidinggevende. Daarnaast raden we aan een periodieke review (zichtbaar) in te richten.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Frauderisico's krijgen een steeds belangrijkere rol in onze controle

Fraude in de controleverklaring

De onderwerpen “fraude” en “continuïteit” en de werkzaamheden die accountants verrichten rondom deze onderwerpen zijn zeer actueel. Op 8 december 2021 heeft de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (“NBA”) besloten dat accountants verplicht worden om altijd in aparte secties over fraude en continuïteit te rapporteren in de controleverklaring.

De kern van de rapportageplicht bestaat eruit dat de accountant in de controleverklaring in principe in aparte secties ‘Controleaanpak continuïteit’ en ‘Controleaanpak frauderisico's’ dient te beschrijven op welke wijze de accountant heeft ingespeeld op respectievelijk gebeurtenissen of omstandigheden die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over het kunnen handhaven van de continuïteitsveronderstelling, respectievelijk op frauderisico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang. Verder worden accountants aangemoedigd, maar (nog) niet verplicht, om een indicatie van de uitkomsten van de werkzaamheden aan de controleverklaring en/of de belangrijke waarnemingen toe te voegen. De NBA heeft aangekondigd over een jaar te evalueren of Controlestandaard 700 op dit punt aanscherping behoeft. De verplichte rapportering over werkzaamheden rondom fraude en continuïteit zal alleen komen te gelden voor wettelijke controles zijn aangevangen op of na 15 december 2021. Over twee jaar zal er een evaluatie plaatsvinden en zal worden gezien of een verdere uitbreiding van de rapportageplicht wenselijk wordt bevonden.

Frauderisico's in onze controle

Tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Op basis van onze frauderisicobeoordeling hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- Risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid zijn afgezet tegen de kans en de impact;
- Frauderisico besproken met de Auditcommissie, het college, de gemeentesecretaris en de concerncontroller;
- Beoordeeld of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding gaven tot een verhoogd risico;
- Beoordeeld of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties;
- Controle van ongebruikelijke boekingen (boekingen buiten het normale proces om) in uw administratie;
- Controle van het gunningsproces van inkoop- en aanbestedingstransacties;
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bijzonderheden voortgekomen.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Frauderisico's verdienen meer aandacht binnen de organisatie

Uw gemeente beschikt niet over een interne frauderisicoanalyse

Reeds meerdere jaren is fraude binnen de publieke sector een belangrijk onderwerp van gesprek. De maatschappelijke aandacht voor dit onderwerp heeft ervoor gezorgd dat meer en meer wordt verwacht dat het college en de directie zelfstandig een interne frauderisicoanalyse opstelt. Een dergelijke analyse helpt de organisatie om frauderisicofactoren te identificeren en te beheersen. Hierdoor kan fraude zoveel mogelijk worden tegen gegaan.

De gemeente beschikt niet over een (actuele) frauderisicoanalyse. Zeker met uw ambitie om te komen tot een rechtmatigheidsverantwoording is naar onze mening een interne fraudeanalyse een belangrijke voorwaarde. Derhalve raden wij u aan om als onderdeel van het in ontwikkeling zijnde risicomanagement-proces een frauderisicoanalyse op te stellen en deze jaarlijks te (laten) actualiseren. Hiervoor kan het NARIS-platform goed worden ingezet.

Frauderisico's verdienen meer aandacht in de uitvoering van de VIC

Frauderisico's worden op dit moment nog niet (volledig) betrokken in de werkzaamheden van de VIC. Wij raden u aan om de VIC-functie actief te betrekken bij het opstellen van de frauderisicoanalyse en het actief beheersen van deze risico's. Deze risico's en beheersmaatregelen dienen daarbij onderdeel te worden van het Interne Controleplan.

Dit draagt naar onze mening bij aan het invullen van ons advies voor het opstellen van de frauderisicoanalyse en het actief beheersen van deze risico's.

Er is (nog) geen overkoepelend M&O beleid

Binnen de gemeente is nog geen M&O-beleid vastgesteld, waardoor geen algemene uitgangspunten, kaders, beheersmaatregelen en risicogebieden op dit gebied inzichtelijk zijn. Desalniettemin zijn in de externe en interne regelgeving diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. De VIC heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik impliciet opgenomen in haar interne controleplan waar relevant.

Risicomanagement is nog in ontwikkeling

Het risicomanagementproces is nog in ontwikkeling. Om het risicomanagementproces verder breder in de organisatie te verankeren is in 2021 een overeenkomst afgesloten met NARIS, één van de belangrijkste leveranciers van risicomanagement software. NARIS maakt hierbij gebruik van een statistisch onderbouwd methode, de Monte Carlo methode, die berekend wat het totaal benodigde weerstandsvermogen is onder de fictie dat niet alle risico's zich gelijktijdig zullen voordoen.

Ondanks dat het nieuwe risicomanagementproces nog verder moet worden uitgekristalliseerd, zijn wij verheugd te constateren dat het onderwerp op de agenda staat van de organisatie. Tevens zien wij de toegevoegde waarde dat de verantwoordelijkheid voor het actueel houden en bewaken van de risico's wordt ondergebracht bij de Concerncontroller.

Als belangrijkste overweging ter verdere verbetering geven wij mee om binnen de nieuwe opzet van het risicomanagementproces expliciet aandacht te hebben voor fraude- en IT-risico's.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op uw organisatie

Speerpunten

Bijlagen

Invoering rechtmatigheidsverantwoording wederom uitgesteld

Rechtmatigheidsverantwoording wederom uitgesteld

Aangezien de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording vorige jaar tot nader order is uitgesteld, hebben wij ook over het boekjaar 2021 een oordeel gegeven over de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening. Op 8 juni 2022 is bekend geworden dat de invoering rechtmatigheidsverantwoording wederom is uitgesteld, ditmaal tot het begrotingsjaar 2023. De reden hiervoor is dat de behandeling van het wetsvoorstel dat aan de rechtmatigheidsverantwoording ten grondslag ligt, lang heeft geduurd.

Dit betekent dat over het boekjaar 2023, en dus niet over 2022, voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording afgegeven moet worden. Desalniettemin adviseren wij om in 2022 proef te draaien zodat er nog voldoende tijd is om, waar nodig, aanpassingen en verbeteringen door te voeren

Ondertussen werkt de Sectorcommissie Decentrale Overheden van het NBA aan de nieuwe Notitie Accountantscontrole van de rechtmatigheidsverantwoording bij decentrale overheden. Deze notitie zal raadsleden, collegeleden, ambtenaren en accountants meer inzicht en geven welke werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden om tot een toereikende (onderbouwde) rechtmatigheidsverantwoording te komen.

Verantwoording in de paragraaf Bedrijfsvoering

Naast de rechtmatigheidsverantwoording als zelfstandig onderdeel van de jaarstukken, wordt de paragraaf Bedrijfsvoering een belangrijke plaats voor uw gemeenteraad. In de nieuwe Notitie Bedrijfsvoering van de commissie BBV zijn namelijk de volgende stellige uitspraken opgenomen:

- In de paragraaf bedrijfsvoering wordt, op basis van de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de gemeenteraad, aanvullende informatie opgenomen over de individueel geconstateerde afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording;
- In de paragraaf bedrijfsvoering beschrijft het college welke actie het onderneemt om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen;
- Niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van de bepalingen in de Wet Fido en bijhorende regelingen moeten worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Deze paragraaf wordt de centrale plaats in de jaarstukken waar het college verantwoording aflegt of en op welke wijze zij heeft gehandeld in overeenstemming met de wet- en regelgeving en de afspraken die zij met uw gemeenteraad heeft gemaakt. Wij raden u aan om nu alvast met het college in gesprek te gaan over de vorm, leesbaarheid en informatiewaarde van deze paragraaf, zodat u optimaal uw controlerende taak kunt uitvoeren.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekeningOntwikkelingen voor
uw organisatie

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op uw organisatie

Speerpunten

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen met effect op uw organisatie

Herziening Financiële Verhouding

Gemeenten krijgen jaarlijks veel geld van de rijksoverheid waarmee ze hun taken moeten bekostigen. Hierdoor ontstaat er een financiële verhouding tussen de gemeenten en de rijksoverheid. In essentie gaat het bij deze financiële verhouding om drie vraagstukken namelijk hoeveel geld krijgen de gemeenten (omvang), hoe wordt deze omvang over de gemeenten verdeeld (verdeling) en op welke manier komt het geld bij de gemeenten (uitkeringsstelsel)? Hoeveel geld individuele gemeenten uit het gemeentefonds krijgen, hangt af van de kenmerken en de belastingcapaciteit van de gemeenten. De rijksoverheid is verantwoordelijk voor het actueel houden van het verdeelstelsel. Momenteel wordt onderzocht hoe het gemeentefonds opnieuw kan worden verdeeld en in welk tempo deze verdeling moet plaatsvinden. De invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds staat gepland voor 2023.

In het begin van 2022 zijn door de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) adviesrapporten ten aanzien van het nieuwe verdeelmodel verstrekt aan de Minister van Binnenlandse Zaken (BZK). Naar aanleiding van deze adviezen heeft de Minister de Tweede Kamer op 6 april 2022 (de zogenaamde maartbrief) geïnformeerd om het ingroepad, het pad waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien, in het eerste jaar niet op maximaal € 15 per inwoner te zetten, maar op maximaal € 7,50 per inwoner. Hierdoor wordt het schokeffect van de herverdeling in 2023 beperkt. Tevens zal het ingroepad beperkt worden tot drie jaar. Dat wil zeggen dat de invoering van het nieuwe model tijdig geëvalueerd zal worden en dat aan de hand van deze evaluatie besloten zal worden over het traject 2026 en verder.

Hervormingen in de Jeugdzorg staan op stapel

Op 13 mei 2022 heeft de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de Tweede Kamer geïnformeerd over zijn visie op het stelsel van jeugdzorg en de hervormingen die naar zijn oordeel noodzakelijk zijn. Hierbij wordt voortgebouwd op het Advies van de Commissie van Wijzen en andere adviezen zoals van de SER en het manifest “de Jeugdsprong”. In deze visie kondigt de Minister flinke hervormingen aan in de jeugdzorg om te zorgen dat kinderen en gezinnen de juiste zorg op de juiste plek krijgen, het stelsel zorginhoudelijk en organisatorisch te verbeteren en duurzaam houdbaar te maken.

Wat deze aankondiging gaat betekenen voor uw gemeente moet nog worden gezien, maar de inhoud van de brief heeft er mede toe geleid dat de VNG haar actieve bijdrage aan de Hervormingsagenda 2022-2028 heeft hervat. In de komende maanden wordt de herziene agenda opgesteld. Het streven is om uiterlijk in november 2022 een agenda te hebben die leidend is voor de periode tot 2028.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op uw organisatie

Speerpunten

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen met effect op uw organisatie

Wet Open Overheid gefaseerd ingevoerd

Per 1 mei 2022 is de nieuwe Wet open overheid (Woo) (gedeeltelijk) in werking getreden, die de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangt. Openheid en transparantie zijn essentieel voor het vertrouwen tussen de samenleving en de overheid. De Woo bevordert dit door de openbaarheid en duurzame toegankelijkheid van publieke informatie bij bestuursorganen te verbeteren. In de Woo is geregeld welke informatie de overheid openbaar moet maken en om welke redenen informatie niet openbaar kan worden.

Gemeenten krijgen na het inwerkingtreden van de Wet open overheid per 1 mei 2022 dan ook te maken met belangrijke nieuwe verplichtingen. Om hen hierbij te ondersteunen, heeft de VNG in samenwerking met advocatenkantoor Pels Rijcken de handreiking 'Van Wob naar Woo' opgesteld. Deze handreiking is hier te vinden.

Overigens is de verplichting uit de Woo om documenten behorende tot de elf informatiecategorieën binnen 14 dagen actief openbaar te maken via het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI), nog niet in werking getreden. PLOOI is momenteel niet gereed en overheden kunnen dit dus niet gebruiken om documenten te publiceren. De komende jaren zal deze verplichting gefaseerd in werking treden.

Invoering Omgevingswet

Op 1 januari 2023 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Ook biedt de Omgevingswet gemeenten de mogelijkheid om met overzichtelijkere regels de leefomgeving meer in samenhang in te richten. Het biedt daarnaast meer ruimte voor lokaal maatwerk en kan leiden tot een betere en snellere besluitvorming.

De wet is echter ook veelomvattend. De Omgevingswet geeft de raad meer mogelijkheden om een kaderstellende rol in te vullen, maar alleen als de raad zich daar bewust van is én de handvatten weet te pakken. Het is daarom van belang dat u zich als gemeenteraad goed laat informeren over de mogelijkheden en beperkingen van de nieuwe wet. Een goed startpunt hiervoor is naar onze mening de website van het Informatiepunt Leefomgeving die u hier kunt benaderen.

Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt moet elke gemeente zijn aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het DSO moet het hart worden van de nieuwe Omgevingswet, waarin instrumenten en regelgeving van verschillende overheden bij elkaar komen en als één loket gaan werken. Eén digitaal loket voor het aanvragen van vergunningen, raadplegen van de geldende regels per locatie, en op termijn informatie over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Het DSO bestaat uit een landelijke voorziening (DSO-LV), collectieve voorzieningen voor gemeenten (DSO-CG) en individuele voorzieningen van overheden. In veel gevallen moet vanaf de inwerkingtreding binnen 8 weken een aangevraagde Omgevingsvergunning afgegeven kunnen worden.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op uw organisatie

Speerpunten

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen met effect op uw organisatie

Effecten van de oorlog in Oekraïne

De oorlog in Oekraïne heeft ook gevolgen voor Nederlandse gemeenten. Dat kan gaan om opvang van vluchtelingen door gemeenten en particulieren, ondersteuning van Oekraïners en Russen die momenteel in Nederland verblijven, risico's voor digitale veiligheid en economische sancties voor Russische bedrijven.

In het bijzonder de opvang en ondersteuning van vluchtelingen kan leiden tot hoge kosten voor uw gemeente. Deze kosten zijn vooraf niet begroot, noch bleek het voor het college niet altijd mogelijk om tijdig budget aan te vragen. Strikt genomen is hiermee het budgetrecht van de gemeenteraad in het geding.

Uiteraard geldt dat in dit uitzonderlijk geval nood wetten breekt. Wel raden wij u aan om in overleg met het college achteraf alsnog de additionele kosten goed te keuren, rekening houdend met de bijdrage die uw gemeente ontvangt van de Rijksoverheid. Het kabinet heeft in een brief aan de Tweede Kamer het normbedrag voor de gemeentelijke opvanglocaties voor Oekraïners gecommuniceerd. Gemeenten en veiligheidsregio's ontvangen een normbedrag van € 700 per week per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek. Het normbedrag is van toepassing voor de periode waarin de regelgeving van kracht is (vooral nog een periode van 3 tot 6 maanden). De regeling treedt in werking met terugwerkende kracht.

Dat betekent dat het normbedrag gedeclareerd kan worden vanaf het moment dat een Gemeentelijke Opvang Oekraïne (GOO) gerealiseerd is. Declaratie vindt plaats op basis van de SiSa systematiek door middel van een Specifieke Uitkering die op dit moment uitgewerkt wordt.

Het normbedrag geldt niet voor particuliere opvang. Financiële verstrekkingen aan personen in de POO moeten apart worden gedeclareerd. De wijze waarop gemeenten gecompenseerd worden voor deze financiële verstrekkingen wordt nader uitgewerkt in de nog te verschijnen Specifieke Uitkering (SPUK). Dit is niet afhankelijk van het gebruik van de opvangplek. Het uitgangspunt is dat gemeenten en veiligheidsregio's ook daarbij een reële compensatie ontvangen met als uitgangspunt dat gemeenten er als gevolg van de opvang van ontheemden niet slechter voor komen te staan dan daarvoor.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op uw organisatie

Speerpunten

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen met effect op uw organisatie

Digitalisering en cybersecurity

De wereld digitaliseert in een hoog tempo en mede door Corona wordt er steeds meer via digitale wegen (samen) gewerkt. Dit biedt vele kansen, maar brengt ook risico's met zich mee. Ook uw organisatie zal in toenemende mate steeds meer digitaliseren en daarmee een grotere afhankelijkheid krijgen van systemen en data bij de uitvoering van operationele processen en in de toenemende samenwerking met ketenpartners.

De alertheid voor verschillende vormen van cybercrime blijft daarmee onverminderd van hoog belang. De vraag of een organisatie wordt geraakt door cybercrime, verandert naar wanneer en werpt de vraag op hoe snel en adequaat hierop kan worden gereageerd? Het is een kwestie van tijd voordat een organisatie te maken krijgt met cybercrime. De voorbeelden uit de praktijk zijn bijna dagelijks in het nieuws en kennen we allemaal.

Cyberresilience dient hoog op de agenda te staan

Cyberresilience (cyberweerbaarheid) hoort daarom bij elke organisatie hoog op de agenda te staan. Het moet onderdeel zijn van de strategie en het risicobeleid. Cybercrime brengt namelijk niet alleen steeds grotere financiële- en continuïteitsrisico's met zich mee, maar kan ook direct ernstige schade berokkenen indien gevoelige gegevens worden gelekt.

Wij hebben vastgesteld dat uw gemeente beschikt over een informatiebeveiligingsbeleid en een jaarplan Informatiebeveiliging waarin de resultaten van de meting van de BIO zijn opgenomen.

Uit deze meting blijkt een verbetering ten opzichte van de meting van februari 2020 (gemiddelde score van 71% in 2021 en 50% in 2020), echter dat op alle vlakken nog ruimte voor verbetering is.

De basis van informatiebeveiliging betreft in onze ogen bewustwording bij de medewerkers en de organisatie. Maar daarnaast zijn het treffen van (technische) maatregelen, adequate monitoring en een snelle, geoefende respons essentiële activiteiten om snel te kunnen herstellen van een aanval. Acties en maatregelen zijn dus zeer divers. We geven u graag enkele voorbeelden ter overweging mee om rekening te houden bij de invulling van uw afwegingen en maatregelen en de regierol richting externe (cloud) dienstverleners:

- Laat u uw IT-infrastructuur ieder jaar pentesten op kwetsbaarheden met betrekking tot uw belangrijkste of meest gevoelige gegevens?
- Is geo-blocking in de firewall geconfigureerd om uw netwerk te beschermen tegen aanvallen uit risicovolle landen?
- Scoort uw mailbeveiliging een voldoende op internet.nl om het risico op phishing te verkleinen?
- Oefent uw organisatie periodiek om ingespeeld te zijn op het reageren en oplossen van een cyberincident?

Beschermen is dus belangrijk, echter incasseren, reageren en oefenen zijn net zo belangrijk. Vergroot daarom continu uw digitale weerbaarheid, dit kan ook door regelmatig een cybersecurity health check uit te voeren, waarbij u langs de lijn van 'identificeren, beschermen, monitoren, reageren en oplossen' uw risico's en maatregelen telkens vaststelt.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op uw organisatie

Speerpunten

Bijlagen

Speerpunten van de raad

Op 22 november 2021 hebben wij ons controleplan 2021, inclusief de hiervoor genoemde risico's, besproken met de auditcommissie. Tijdens deze vergadering heeft de auditcommissie ons geen specifieke speerpunten meegegeven.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

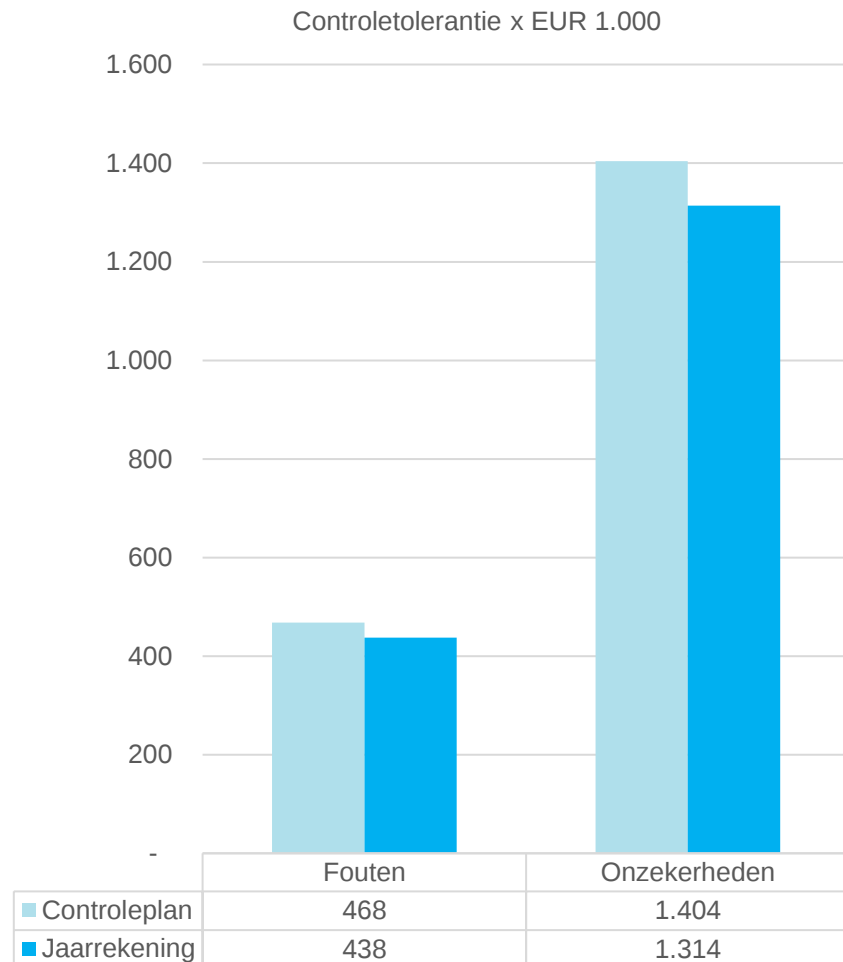
Onze onafhankelijkheid

De materialiteit is gedurende de controle afgenomen

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening' in onze controleverklaring.

In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de gemeente hanteert. De grondslag voor het bepalen van deze toleranties betreft de totale werkelijke kosten van de gemeente, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves.

In het auditplan hebben wij een materialiteit vastgesteld van € 468.000. Materialiteit wordt echter geactualiseerd op basis van de feitelijke financiële gegevens en wijzigingen in uw organisatie en omgeving gedurende het hele jaar. Aangezien de werkelijke lasten, inclusief dotaties aan de bestemmingsreserves, lager zijn dan in de bijgestelde begroting op basis waarvan wij onze initiële materialiteit hebben berekend, heeft er op basis van de wettelijke uitgangspunten een verlaging plaatsgevonden naar € 438.000.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Onze onafhankelijkheid

Update over onze communicatie met u

Als Qconcepts vinden wij het van belang u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle hebben gerapporteerd. Deze hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Auditplan	Management-letter	Accountants verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van Qconcepts	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de entiteit			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's	●		●

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Onze onafhankelijkheid

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Wij hebben onze naleving van externe standaarden, het onafhankelijkheidsbeleid van Qconcepts en de onafhankelijkheidsafspraken met gemeente Waterland met betrekking tot onze dienstverlening in 2021 bewaakt en bevestigd dat we aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Om onze onafhankelijkheid bij de controle van de jaarrekening te waarborgen hebben wij geen aanvullende werkzaamheden uitgevoerd.

Onze urenbesteding is hoger dan verwacht

De controle van de jaarrekening vereist voldoende tijd en aandacht van het controleteam. Hierbij beogen we een passende verdeling binnen het team ten aanzien van de onderwerpen, kennis en betrokkenheid. Ingevolge de maatregelen "In het Publiek belang" binnen de accountancysector rapporteren wij over onze urenbesteding ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Teamlid	Gepland	Gerealiseerd
Partner	105	214
Manager	130	312
Senior professional	192	60
Totale uren	427	586

Hiermee is de werkelijke inspanning fors hoger dan de verwachte inspanning. Dit hebben wij gedurende onze controle in een eerder stadium reeds met de griffier besproken. De oorzaak van de overschrijding is voornamelijk de aanvullende werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd ten behoeve van het project Galgeriet. Zo hebben wij onze visie ten aanzien van de rechtmatigheid van de aangevraagde subsidie voor de Woningbouwimpuls diverse malen besproken met de organisatie. Tevens zijn wij als adviseur betrokken geweest in het overleg met het Ministerie. Dit heeft een effect gehad van 48 uur.

Een andere oorzaak is de forse toename van het aantal regelingen die worden verantwoord op basis van het Sisa-principe. In de jaarrekening 2020 waren 7 regelingen opgenomen. In 2021 zijn dit 16 regelingen. Dit heeft een effect gehad van 24 uur.

Tevens zijn diverse issues in de jaarrekening uitvoerig besproken met de organisatie en hebben wij diverse adviezen gegeven over de juiste toepassing van het BBV. Tenslotte heeft de informele inrichting van de interne beheersing geleid tot een hoger aantal gegevensgerichte werkzaamheden dan in onze offerte was voorzien.

Wij zullen de komende periode in overleg treden met de griffie op welke wijze wij deze uren bij u in rekening zullen brengen.

Qconcepts

Reitscheweg 45
5232 BX 's-Hertogenbosch
t +31 (0)73 - 61 32 510
e info@qconcepts.nl
i qconcepts.nl

